

ЗВІТ

ПРО РОБОТУ ПРАВЛІННЯ ТА ВИКОНАВЧОЇ ДИРЕКЦІЇ
АСОЦІАЦІЇ МІСТ УКРАЇНИ

ЗМІСТ

1. ОРГАНІЗАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ	3
2. АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ	5
3. ЗАКОНОПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ	9
4. ПОЛІТИЧНИЙ ДІАЛОГ	14
5. КОНСУЛЬТАТИВНА ТА ПРАВОВА ДОПОМОГА МІСТАМ	32
6. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПОСАДОВИХ ОСІБ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД	33
7. ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА	36
8. СПРИЯННЯ МІСЦЕВОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ	44
9. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ ПРАВ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ	46
10. МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ	47

Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України» (далі – АМУ) заснована у червні 1992 року.

Всеукраїнського статусу відповідно до закону України «Про асоціації органів місцевого самоврядування» АМУ набула у 2009 році, зареєструвавшись в Міністерстві юстиції України за №1.

Членами АМУ є 575 місцевих рад (394 міських 120 селищних, 62 сільських).

Протягом 2016 року до АМУ вступили 16 нових членів, серед яких 5 нових об'єднаних територіальних громад. Окрім того, 9 об'єднаних територіальних громад, адміністративні центри яких були членами АМУ, підтвердили своє членство.

Правову основу діяльності АМУ становлять Конституція, закони України та Статут АМУ, чинна редакція якого затверджена Загальними зборами АМУ 23 січня 2016 року

Основними статутними завданнями АМУ є:

- утвердження демократичних принципів в системі управління територіями;
- сприяння соціально-економічному та культурному розвитку територіальних громад;
- захист прав та законних інтересів територіальних громад, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб в органах державної влади;
- надання консультативно-методичної і практичної допомоги органам місцевого самоврядування.

У структурі АМУ діють **Секції великих, середніх та малих міст, а також 13 фахових секцій:**

- Спілка секретарів місцевих рад,
- фінансистів міст України;
- юристів місцевих рад;
- з питань житлово-комунального господарства;
- з питань соціального захисту;
- з питань культури і мистецтв;
- з питань освіти;
- з питань охорони здоров'я;
- з питань земельних ресурсів;
- з питань сім'ї, молоді, фізичної культури і спорту;
- сталого розвитку територіальних громад;
- з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;
- з питань адміністративних послуг.

Статутний орган управління АМУ – **Правління АМУ.**

Виконавчий орган АМУ – **Виконавча дирекція АМУ**, яка здійснює організаційне, правове, інформаційне, фінансово-господарське та інше забезпечення діяльності АМУ.

У звітному періоді робота Правління та Виконавчої дирекції АМУ проводилась відповідно до Основних напрямів діяльності Асоціації міст України на 2016–2017 роки, затверджених рішенням Загальних зборів (Конференції) уповноважених представників органів місцевого самоврядування – членів Асоціації міст України 23 січня 2016 року, та характеризується результатами, що викладені у відповідних розділах цього Звіту.

1. ОРГАНІЗАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

У 2016 році організаційна діяльність Правління та Виконавчої дирекції АМУ була спрямована на проведення таких заходів:

Загальні збори (Конференція) уповноважених представників органів місцевого самоврядування – членів Асоціації міст України (23 січня, м.Київ);

XII Український муніципальний форум (21-23 червня, м.Одеса), в рамках якого відбулися: День діалогу з органами державної влади, День місцевого економічного розвитку, День стратегій;

5 засідань Правління АМУ;

2 засідань Ради виконавчих директорів АМУ;

9 засідань стратегічних робочих груп за секторальними напрямками соціальний захист, місцеві фінанси, земля та комунальне майно, охорона здоров'я, місцевий економічний розвиток, професійний розвиток та організація діяльності, освіта, ЖКГ, адміністративні послуги - Стратегічний тиждень (30 травня-3 червня, м.Київ)

3 Школи проектного менеджменту;

9 практикумів з розробки законодавства (спільно з парламентським Офісом місцевого самоврядування);

2 Форуми місцевого самоврядування:

«Секторальні реформи в призмі децентралізації: освіта, охорона здоров'я, соціальний захист населення, адміністративні послуги» (22-23 листопада, м.Івано-Франківськ);

«Секторальні реформи в призмі децентралізації: місцеві фінанси, сталий розвиток, земля та майно, житлово-комунальне господарство» (24-25 листопада, м.Харків);

2 «Прес-клуби децентралізаційної реформи» - семінари для представників регіональних ЗМІ (25-26 лютого, м.Київ, 20-21 грудня, м.Київ);

Школа з децентралізації для молоді (7-11 листопада, м.Київ);

Семінар-нарада з регіональними консультантами Офісів реформ в РВ АМУ (10-11 березня, м.Київ);

Засідання Секції АМУ з питань сім'ї, молоді, фізичної культури та спорту на тему: «Організація фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи для різних груп населення особливо, дітей та молоді. Досвід роботи Луцької міської ради» (27-28 жовтня, м. Луцьк)

Також було проведено:

– **115** практикумів з застосування законодавства, у яких взяли участь 2600 посадовців органів місцевого самоврядування;

– **41** засідання Регіональних платформ з політичного діалогу у сфері місцевого самоврядування.

Окрім того, у регіональних відділеннях АМУ протягом 2016 року відбулося:

– **60** засідань РВ АМУ;

– **62** засідання Правлінь РВ АМУ;

– **343** семінари, круглі столи тощо.

Всього у заходах регіональних відділень Асоціації протягом 2016 року взяли участь близько **10 316** представників органів місцевого самоврядування.

Протягом 2016 року Асоціацією міст України було підписано угоди та **меморандуми про співробітництво** з:

- Українською асоціацією сільських та селищних рад (про взаємодію);
- ТОВ «Комунікаційне агентство «Грейт Практис»;
- «Українське радіо»;
- Асоціаціями місцевого самоврядування з 6 країн Європи про багатосторонню співпрацю задля розвитку громад (*Memorandum on multilateral development cooperation between local governments association from New Democracies*);
 - Французькою Асоціацією при Раді Європейських муніципалітетів та регіонів та Асоціацією міст Польщі (Декларація про наміри щодо децентралізованого тристороннього співробітництва між Францією, Польщею та Україною);
 - Асоціацією Польських Міст про взаємодію під час реалізації проекту «Збільшення участі громадян у стратегічному плануванні та плануванні надання публічних послуг у нових об'єднаних громадах в Україні» (у рамках польсько-канадської програми підтримки демократії);
 - Комітетом Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування про узгодження мети діяльності щодо впровадження реформи місцевого самоврядування;
 - Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України про узгодження мети діяльності щодо впровадження реформи місцевого самоврядування, а також підписано План дій на виконання Меморандуму.

У 2016 році АМУ надала **інформаційну та організаційну підтримку** виставкам, форумам, конференціям, програмам та проектам, пов'язаним з місцевим самоврядуванням:

- XIV Міжнародна спеціалізована виставка «КОМУНТЕХ – 2016» та Міжнародний конгрес «Інституційні та технічні аспекти реформування житлово-комунального господарства»;
- Національний форум «Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології»;
- Міжнародний інвестиційний форум «Тернопільщина Invest -2016»;
- Міжнародний форум зі сталого розвитку бізнесу «GREEN MIND –2016»;
- Ukrainian Software Development Forum 4.0;
- Український форум з енергоефективності 2016 «Фонд енергоефективності. Ключовий START–UP України»;
- II Форум енергоефективного партнерства «Енергосервіс: інвестиції в енергоефективність бюджетної сфери та переваги для житлових будівель»;
- IV Форум місцевого самоврядування;
- III національна спеціалізована виставка-форум «Незалежна теплоенергетика 2016»;
- Форум «Муніципалітети як відповідальні лідери».

2. АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Одним з пріоритетних завдань АМУ є аналіз проблем місцевого самоврядування. Результати цієї роботи стають підґрунтям для планування законопроектної діяльності та ведення політичного діалогу з органами державної влади на центральному, регіональному та місцевому рівнях.

Протягом 2016 року у ході моніторингу експертами АМУ опрацьовано **162** проекти законодавчих та подано пропозиції до **109** з них.

У звітному періоді підготовлено та надіслано 109 експертних висновків до законопроектів, що перебувають на розгляді у Комітетах Верховної Ради України та центральних органах виконавчої влади, з яких:

Висновки були направлені до:

Комітету з питань бюджету	24
Комітету з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства	19
Комітету з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування	15
Комітету з питань освіти і науки	12
Комітету з питань охорони здоров'я	5
Комітету з питань податкової та митної політики	4
Комітету з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення	4
Комітету з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму	4

Комітету у справах ветеранів, учасників бойових дій, учасників антитерористичної операції та людей з інвалідністю	4
Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин	2
Комітету з питань промислової політики та підприємництва	1
Комітету з питань правової політики та правосуддя	1
Комітету з питань податкової та митної політики	1
Комітету з питань транспорту	1
Комітет з питань запобігання і протидії корупції	1
Міністерством молоді та спорту	1
Міністерства соціальної політики України	1
Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства	5
Кабінету Міністрів України	1
Міністерства фінансів	1
Міністерства освіти і науки	2

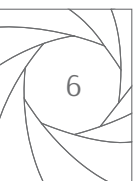
На прохання комітетів Верховної Ради України, окремих народних депутатів, Секретаріату Кабінету Міністрів **проведено експертизу 42 проектів законів** та подано пропозиції і зауваження до них, частину з яких враховано Урядом і парламентом.

Протягом звітного року **48** проектів нормативно-правових актів були надіслані на погодження до Асоціації міст України органами центральної виконавчої влади та комітетами Верховної Ради України, з них:

Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства	29
Міністерством соціальної політики	6
Міністерством молоді та спорту	2
Міністерством фінансів	2
Міністерством сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму	1
Міністерством охорони здоров'я	1
Міністерством освіти	3
Національне агентство з питань державної служби	2
Комітетом ВРУ з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення	1
Секретаріатом Верховної Ради України	1

З цих проектів нормативно-правих актів 21 - погоджено без зауважень, 22 - погоджено із зауваженнями, 5 – не погоджено.

Протягом звітного періоду підготовлено паспорти **дев'яти сфер** діяльності органів місцевого самоврядування. Паспорти включають: короткий опис сфери діяльності органів місцевого самоврядування, чинне нормативно-правове поле, що діє в цій сфері, перелік проблемних питань в діяльності органів місцевого самоврядування та шляхи їх вирішення. Паспорти сфери розміщені на сайті Асоціації у відповідних розділах блоку «Децентралізація».

Паспорти, кількість нормативно-правових актів та проблем сфер діяльності органів місцевого самоврядування.

Назва сфери	Кількість нормативно-правових актів сфери	Кількість проблемних питань
Місцеві бюджети	55	26
Житлово-комунальне господарство	52	43
Земля та комунальне майно	49	13
Соціальний захист	204	36
Охорона здоров'я	34	13
Освіта	67	24
Електронне врядування та публічні послуги	38	19
Сталий економічний розвиток та містобудування	41	15
Організація діяльності органів місцевого самоврядування та професійний розвиток їхніх службовців	54	29

Окрім зазначених вище розділів, паспорт галузі містить список цільової аудиторії, статистичні та соціологічні дані та законодавчу мапу.

Підготовлено річний звіт «Місцеве самоврядування в Україні 2015 рік» українською та англійською мовами. Триває робота над звітом «Місцеве самоврядування в Україні 2016 рік».

Протягом року експерти АМУ взяли участь у 156 заходах-конференція, круглих столах, робочих групах тощо

Завдяки роботі експертів та аналітиків АМУ у складі різноманітних робочих груп позиція органів місцевого самоврядування відобразилася у прийнятих законах:

– «Про внесення змін до Земельного кодексу України щодо проведення земельних торгів» від 18.02.2016 № 1012-VIII

Метою цього Закону є зменшення корупційних ризиків в процесі розпорядження земельними ділянками (скорочено перелік земельних ділянок, які можуть бути передані у власність і користування органами місцевого самоврядування, без проведення земельних торгів) та оптимізація процедур проведення земельних торгів (спрощено процедури відбору виконавців землевпорядних робіт та ліцитаторів).

– «Про внесення змін до Закону України "Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції" щодо безперешкодної діяльності органів місцевого самоврядування» від 17.05.2016 № 1365-VIII

Цей Закон розблокував: проведення реєстраційних дій щодо органів місцевого самоврядування, комунальних підприємств та установ на підконтрольній державі зоні проведення антитерористичної операції; справлення плати за користування земельними ділянками на вказаній території.

– «Про внесення зміни до статті 13 Закону України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку". від 16.06.2016 № 1413-VIII

Метою цього Закону є забезпечення безперервності в належному обслуговуванні багатоквартирних будинків, до моменту визначення управителя для таких будинків.

– «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо зарахування окремих адміністра-

тивних зборів до місцевих бюджетів» від 08.09.2016 № 1509-VIII.

Цим Законом вирішується проблема зарахування до бюджетів об'єднаних територіальних громад, плати за надання адміністративних послуг.

– «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо правової долі земельних ділянок, власники яких померли» від 20.09.2016 № 1533-VIII.

З прийняттям цього Закону органи місцевого самоврядування отримали можливість не лише набувати права комунальної власності на об'єкти відумерлої спадщини, але й передавати в оренду земельні ділянки (зокрема і сільськогосподарського призначення), щодо яких відсутні спадкоємці або виконавці заповітів.

– «Про заходи, спрямовані на врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення за спожиті енергоносії» (№ 5273 від 17.10.2016).

Закон спрямований на врегулювання питань щодо погашення існуючих заборгованостей підприємств теплопостачання, водопостачання та водовідведення шляхом розстрочення такої заборгованості на строк до 5 років, розблокування арештованих рахунків підприємств, замороження нарахованих і припинення нарахування нових штрафних санкцій. У випадку повного погашення боргу підприємством, відбуватиметься списання всіх нарахованих штрафних санкцій за несвоєчасні розрахунки по спожитих енергоносіях.

3. ЗАКОНОПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Протягом 2016 року Асоціацією міст України (а бо за участі експертів АМУ) було розроблено **61** проект нормативно-правових актів, спрямованих на вирішення проблем місцевого самоврядування, з яких:

33 законопроекти та проекти нормативно-правових актів розроблено виключно експертами АМУ (**11** законопроектів зареєстровано в Парламенті);

2 законопроекти підготовлено за участі експертів АМУ у складі робочих груп;

3 законопроекти, до яких були внесено правки та пропозиції АМУ під час їх підготовки до другого читання в парламентських Комітетах;

22 проекти нормативно-правових актів, до яких АМУ подано правки та пропозиції, під час їх погодження у відповідності до Закону України «Про асоціації органів місцевого самоврядування».

Окрім того, АМУ було ініційовано скасування **1** нормативно-правового акту.

Протягом звітного періоду було прийнято **5 законів та 7 Урядових актів**, в основу яких лягли розробки експертів Асоціації:

– Закони України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» щодо фінансування професійно-технічної освіти» (№ 3830-3 від 29.01.2016) та «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо фінансування професійно-технічної освіти» (№ 3831-2 від 29.01.2016). *Цими законами пропонувалося унормувати питання щодо розподілу видаткових повноважень на фінансування закладів професійно-технічної освіти між обласними бюджетами та бюджетами міст обласного значення. Однак вони були заветовані Президентом України.*

– Закон України «Про внесення змін до додатків № 3 та № 7 Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» щодо фінансового забезпечення компенсації за пільговий проїзд окремих категорій громадян та інших передбачених законодавством пільг». (№4024 від 04.02.2016). *Закон, прийнятий Парламентом 18 лютого 2016 року, передбачає у Державному бюджеті фінансування компенсації для місцевих бюджетів за пільговий проїзд в обсязі 1,9 млрд грн, що гарантується державою. Закон заветовано Президентом України.*

– Закон «Про внесення зміни до статті 13 Закону України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку"» (№1413-VIII від 14.06.2016р.) . *Закон, зокрема, встановлює механізм припинення укладеного договору органом місцевого самоврядування з управителем у випадку, коли співвласники самостійно визначилися з формою управління.*

– Закон України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо зарахування окремих адміністративних зборів до місцевих бюджетів» (№1509-VIII від 08.09.2016р.) *Законом вирішується проблема зарахування до бюджетів об'єднаних територіальних громад плати за надання адміністративних послуг, що сприятиме розвитку ЦНАПів у ОТГ.*

– Постанова Кабінету Міністрів від 11 лютого 2016р. №258 «Про затвердження Типового положення про агенцію регіонального розвитку», *якою визначено правові засади організації та функціонування агенцій регіонального розвитку.*

– Постанова Кабінету Міністрів від 24 червня 2016р. № 386 «Про внесення зміни до пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 9 березня 2006 р. № 268», *яка унормовує умови оплати праці посадових осіб місцевих рад об'єднаних територіальних громад.*

– Постанова Кабінету Міністрів України від 31 серпня 2016р. №574 «Про внесення змін до Положення про освітній округ», *яка врегульовує питання захисту прав дітей з особливими потребами; окрім того, статус освітнього округу визначатиметься на підставі рішення про його утворення органом місцевого самоврядування.*

– Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 вересня 2016р. № 688-р «Деякі питання реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в

Україні», яким Уряд затвердив План заходів щодо реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування, що передбачає протягом 2016 року розробку та внесення на розгляд Кабінету Міністрів проектів нормативно-правових актів щодо затвердження в описовому та вартісному вигляді соціальних нормативів за кожним із делегованих державою місцевому самоврядуванню повноважень у розрахунку на середньостатистичну адміністративно-територіальну одиницю.

– Накази Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України:

від 30 березня 2016р. №75 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування і реалізації прогнозних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади», яким передбачено форму, зміст та порядок підготовки і реалізації річних планів соціально-економічного розвитку громади, за наявності якого об'єднана територіальна громада може отримати субвенцію з державного бюджету на розвиток інфраструктури.

від 13 червня 2016р. №150 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу з призначення управителя багатоквартирного будинку», яким врегульовано порядок проведення органами місцевого самоврядування конкурсу з призначення управителя у тих випадках, коли мешканці багатоквартирних будинків самостійно не визначилися з формою управління.

– Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 2 вересня 2016 р. №928 «Про втрату чинності наказу Міністерства охорони здоров'я України від 23 лютого 2000 року № 33», яким скасовано примірні штатні нормативи закладів охорони здоров'я. В результаті керівники закладів охорони здоров'я та розпорядники бюджетних коштів отримують більше автономії у прийнятті рішень про формування штатних розписів в залежності від їх функцій та обсягу медичної допомоги, що надається в конкретній громаді та конкретному закладі.

У Парламенті зареєстровано такі **законопроекти**, розроблені за участі експертів АМУ:

– про внесення змін до деяких законів України щодо виборів старост (№4091 від 17.02.2016р.). Законопроект наділяє місцеву раду об'єднаної територіальної громади повноваженням визначати на строк своїх повноважень перелік сіл, селищ, у яких обирається староста.

– про внесення змін до статті 27 Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» щодо фінансування професійно-технічної освіти» (№ 3830-1 від 27.01.2016р.) та про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо фінансування професійно-технічної освіти (№3831 від 27.01.2016р.). Цими законопроектами пропонується унормувати розподіл видаткових повноважень на фінансування закладів професійно-технічної освіти між обласними бюджетами та бюджетами міст обласного значення. Зокрема, фінансування закладів ПТО з міських бюджетів пропонується здійснювати у разі їх передачі у комунальну власність відповідної територіальної громади за зверненням міської ради та передачі коштів з обласного бюджету. Верховна Рада України у лютому 2016 року прийняла два законопроекти «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» щодо фінансування професійно-технічної освіти» (№3830-3 від 29.01.2016р.) та «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо фінансування професійно-технічної освіти» (№3831-2 від 29.01.2016р.), що були зареєстровані як альтернативні до розроблених експертами АМУ. Прийняті закони відповідають цілям Асоціації міст, щодо врегулювання питання фінансування закладів професійно-технічної освіти.

– про внесення змін до пункту 20 Прикінцевих та перехідних положень Бюджетного кодексу України щодо фінансування закладів соціально-культурної сфери в селах, селищах, містах районного значення (№ 4177 від 03.03.2016р.). Законопроект, розроблений на замовлення малих міст, пропонує здійснювати фінансування закладів соціально-культурної сфери в селах, селищах, містах районного значення, враховуючи показники фактичних витрат попереднього року.

– про внесення змін до додатків № 3 та № 7 Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» щодо фінансового забезпечення компенсації за пільговий проїзд окремих категорій

громадян та інших передбачених законодавством пільг реєстр. (№4024 від 04.02.2016р.). *Законопроект пропонує передбачити в Державному бюджеті фінансування компенсації для місцевих бюджетів за пільговий проїзд у розмірі 1,9 млрд грн, що гарантується державою. [Законопроект Прийнятий Парламентом 18 лютого 2016 року.](#)*

– про внесення змін до Закону України «Про автомобільний транспорт» щодо участі представників органів місцевого самоврядування у діяльності конкурсного комітету органу виконавчої влади (№ 4265 від 18.03.2016р.). *Законопроект передбачає участь представників органів місцевого самоврядування у визначенні перевізників, які обслуговують автобусні маршрути загального користування у межах області.*

– про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування з управління земельними ресурсами та посилення державного контролю за використанням і охороною земель (№ 4355 від 31.03.2016р.) *Законопроект пропонує передати сільським, селищним, міським радам повноваження з розпорядження землями державної власності за межами населених пунктів як делеговані повноваження (крім земель оборони, земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення на об'єктах природно-заповідного фонду загальнодержавного значення та інших, що мають важливе значення для держави), а для об'єднаних територіальних громад - встановити порядок передачі земель державної власності за межами населених пунктів у комунальну власність. Окрім цього, пропонується надати органам місцевого самоврядування контрольні функції за використанням та охороною земель.*

– про внесення змін до Прикінцевих положень Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік щодо індексації орендної плати за користування державним та комунальним майном (№4385 від 12.04.2016р.). *Законопроект передбачає відновлення дії норми статті 10 Закону України «Про оренду державного та комунального майна» в частині індексації орендної плати.*

– про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо зарахування плати за надання адміністративних послуг до бюджетів об'єднаних територіальних громад (№4386 від 12.04.2016р.). *Законопроект уточнює окремі норми Бюджетного кодексу України в частині зарахування до бюджетів об'єднаних територіальних громад плати за адміністративні послуги, що здійснюється виконавчими органами сільських, селищних та міських (міст районного значення) рад об'єднаних територіальних громад.*

– про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо статусу старости села, селища) (№4742 від 01.06.2016р.). *Законопроект розроблено з метою більш чіткого визначення статусу старости шляхом визначення просторових меж його діяльності, кола повноважень, підстав та порядку дострокового припинення повноважень, гарантій діяльності. [Законопроект прийнято у першому читанні 8 вересня 2016 року.](#)*

Протягом року експерти АМУ спільно з профільними Комітетами Парламенту доопрацьовували законопроекти, прийняті в першому читанні:

– про житлово-комунальні послуги (№1581-д від 10.12.2015р.). *У проекті до другого читання враховано пропозиції АМУ щодо механізму оплати послуги з гарячого водопостачання, централізованого постачання гарячої води, централізованого водовідведення; механізму відбору виконавців послуги поводження з твердими побутовими відходами; зміст послуги поводження з побутовими відходами; системи укладення договорів про надання житлово-комунальних послуг та розрахунків відповідно до укладених договорів.*

– про службу в органах місцевого самоврядування (нова редакція) (№2489 від 30.03.2015р.). *Проект до другого читання враховує понад 70 поправок, підготовлених АМУ.*

– про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування з управління земельними ресурсами та посилення державного контролю за використанням і охороною земель» (№ 4355 від 31.03.2016р.).

Проект до другого читання враховує пропозиції АМУ, що стосуються передачі у комунальну власність земель, тих колективних підприємств, які вже ліквідовані і виключені з державних реєстрів.

Асоціація міст України впроваджує та вдосконалює механізми забезпечення участі органів місцевого самоврядування в розробці та обговоренні законопроектів, проектів інших нормативно-правових актів.

Протягом звітного періоду для надання висновків до органів місцевого самоврядування надсилалися проекти законів, інших нормативно-правових актів, які розроблені центральними органами виконавчої влади. Відповіді експертів використовувалися при підготовці позиції АМУ.

У вересні 2016 року введено в дію модернізований сайт АМУ, на якому впроваджено інтерактивні інструменти обговорення проектів нормативно-правових актів або подачі пропозицій щодо внесення змін у діюче законодавство. Також на сайті АМУ в рамках Проекту ПУЛЬС створено десять секторальних платформ, де працюють он-лайн форуми для фахового обговорення у групах галузевих фахівців. До кінця 2016 року триває дослідна експлуатація та опробування нових інтерактивних розділів на сайті АМУ, які наповню запрацюють з нового року. Через новини на секторальних платформах експерти АМУ інформують органи місцевого самоврядування про законопроект діяльність АМУ та про оновлення законодавства.

РОЗРОБКА СТРАТЕГІЙ СЕКТОРАЛЬНИХ РЕФОРМ

Асоціація міст України, починаючи з 2014 року, бере активну участь у розробці децентралізаційної реформи та її законодавчого підґрунтя. У 2016 році зусилля експертів АМУ були спрямовані на розробку проектних пропозицій щодо стратегій галузевих (секторальних) реформ. Адже секторальна децентралізація – це наступний крок масштабної децентралізації в Україні (після фінансової децентралізації та створення ОТГ).

Основою та відправною точкою цієї роботи стали «паспорти сфер», напрацьовані протягом попередніх років. У цих документах експерти АМУ конкретизували та систематизували проблемні питання галузей, в яких працює місцеве самоврядування, та розробляли пропозиції щодо їх розв'язання. Актуалізовані на початку року «паспорти» (після першого року фінансової децентралізації) показали вже наявні та очікувані секторальні проблеми, з якими стикатимуться органи місцевого самоврядування.

Для розробки стратегій реформ було визначено 9 галузей: соціальний захист, місцеві фінанси, земля та комунальне майно, охорона здоров'я, місцевий економічний розвиток, професійний розвиток та організація діяльності, освіта, житлово-комунальне господарство, адміністративні послуги.

30 травня – 3 червня у Києві АМУ провела Стратегічний тиждень. Протягом п'яти днів відбулися засідання дев'яти стратегічних робочих груп, у відповідності до галузевих (секторних) напрямків діяльності. У роботі кожної групи взяли участь представники органів місцевого самоврядування, профільних міністерств та парламентських комітетів, фахівці громадського сектору, а також експерти з європейських країн.

Міжнародних експертів для участі у Стратегічному тижні рекомендувала Рада Європей-

ських Муніципалітетів і Регіонів (CEMR), членом якої АМУ є з 2002 року.

Результатом Стратегічного тижня стали пропозиції щодо концепції Стратегії розвитку відповідних галузей (секторів) в Україні з урахуванням кращого європейського досвіду секторальних реформ.

Під час Дня стратегій, який відбувся в рамках XII Українського муніципального форуму, галузеві експерти АМУ презентували проекти дев'яти секторальних стратегій розвитку: «Місцеві фінанси і податки», «Земля, комунальне майно», «Місцевий економічний розвиток та містобудування», «Освіта», «Соціальний захист населення», «Охорона здоров'я», «Професійний розвиток та організація діяльності», «Адміністративні послуги та електронне врядування», «Житлово-комунальне господарство».

За підсумками обговорення з представниками органів місцевого самоврядування до проектів стратегій були внесені зміни та правки.

Майданчиками для обговорення стратегій секторальних реформ представниками різних гілок та рівнів влади стали **два Форуми** «Секторальні реформи в призмі децентралізації», які відбулися: **22-23 листопада у Івано-Франківську** за напрямками: освіта, охорона здоров'я, соціальний захист населення, адміністративні послуги.

24-25 листопада у Харкові за напрямками місцеві фінанси, сталий розвиток, земля та майно, житлово-комунальне господарство.

У кожному форумі взяли участь по 300 осіб, серед яких представники місцевого самоврядування, народні депутати, посадовці міністерств і відомств.

У Форумі у Харкові взяв участь Віце-прем'єр-міністр Г.Зубко,, який провів робочу нараду з головами ОТГ та виступив на відкритті заходу.

Учасникам була презентована Книга секторальних стратегій, видана АМУ спеціально до Форумів.

В рамках обох Форумів відбулася спільна зустріч голів об'єднаних територіальних громад та голів громад, що прийняли рішення про об'єднання.

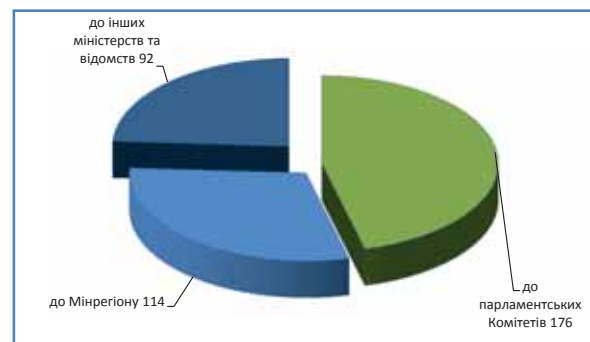
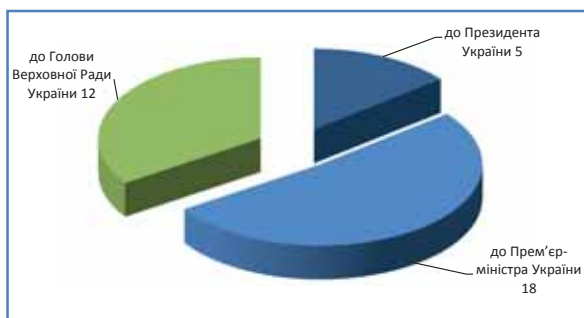
4. ПОЛІТИЧНИЙ ДІАЛОГ

Ведення діалогу з органами державної влади з метою представлення та захисту інтересів місцевого самоврядування – одне з найважливіших завдань Асоціації міст України на сучасному етапі. **Головною темою політичного діалогу у цьому році була децентралізаційна реформа та збереження досягнень фінансової децентралізації.**

Асоціація міст України бере активну участь у підготовці реформ та забезпечення її законодавчого підґрунтя. Наші експерти залучені до відповідних робочих груп міністерств та парламентських Комітетів.

АМУ, в рамках діалогу з центральною владою, постійно готує звернення та пропозиції щодо вирішення проблемних питань місцевого самоврядування. Так протягом звітного періоду було направлено ___ звернень до перших осіб держави: до Президента України – ?; до Прем'єр-міністра України – ?; до Голови Верховної Ради України – ?.

У 2016 році ___ пропозиції експертів АМУ щодо шляхів розв'язання проблем та підготовки нормативно-правових актів, напрацьовані спільно з фахівцями місцевих рад-членів Асоціації, були направлені до міністерств, відомств та парламентських Комітетів. Зокрема, до парламентських Комітетів – ???, до Мінрегіону – ???, до інших міністерств та відомств – ???.

Важливим елементом діалогу АМУ з владою є закріплене Законом України «Про асоціації органів місцевого самоврядування» зобов'язання центральних органів виконавчої влади надавати Асоціації для погодження проекти законодавчих та нормативно-правових актів, які мають відношення або впливають на стан місцевого самоврядування. Протягом звітного року АМУ отримала **48** проектів від таких органів:

Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства	29
Міністерством соціальної політики	6
Міністерством молоді та спорту	2
Міністерством фінансів	2
Міністерством сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму	1
Міністерством охорони здоров'я	1
Міністерством освіти	3
Національне агентство з питань державної служби	2
Комітетом ВРУ з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення	1
Секретаріатом Верховної Ради України	1

ДІАЛОГ З УРЯДОМ

Представлення та захист інтересів місцевого самоврядування в діалозі з Урядом забезпечується через широкий спектр діяльності та заходів АМУ.

Позицію місцевого самоврядування на засіданнях Кабінету Міністрів України з правом дорадчого голосу представляють виконавчий директор АМУ М.Пітцик та його перший заступник О.Слобожан. Відповідно до регламенту Кабміну Асоціація щотижнево отримує для попереднього опрацювання проекти нормативно-правових актів, винесених на засідання. Таким чином створюється можливість для вивчення проектів та формування позиції Асоціації.

За звітний період:

- експерти АМУ провели моніторинг близько **1000** та проаналізували на предмет впливу на місцеве самоврядування **236** проектів урядових актів;
- представник АМУ взяв участь у **40** засіданнях Уряду.

В результаті вдалося домогтися прийняття Урядом **33** проектів нормативно-правових актів, що позитивно впливають на розвиток місцевого самоврядування.

Постанови Кабінету Міністрів України:

№ 2 від 13 січня 2016 року «Про внесення змін до Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів», яка поширює дію Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів на об'єднані територіальні громади;

№ 15 від 18 січня 2016 року «Деякі питання регулювання міжбюджетних відносин», яка поширює дію Порядку надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на об'єднані територіальні громади;

№ 41 від 4 лютого 2016 року «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2015 р. № 727», яка передбачає спрямування до обласних бюджетів та бюджетів міст обласного значення 500 млн. грн. стабілізаційної дотації для фінансування закладів професійно-технічної освіти;

№ 99 від 11 лютого 2016 року «Про реформування територіальних органів Міністерства юстиції та розвиток системи надання безоплатної правової допомоги», якою визначено умови оплати праці державних реєстраторів органів місцевого самоврядування;

№ 113 від 24 лютого 2016 року «Деякі питання електронного адміністрування реалізації пального», яка передбачає запровадження системи електронного адміністрування реалізації пального та реєстрації платників акцизного податку з реалізації пального через електронну систему контролю, яка забезпечуватиме автоматичний облік в розрізі платників податку обсягів переміщення пального всередині країни та повноту сплати через електронні рахунки акцизного податку до бюджетів, в тому числі і місцевих;

№ 114 від 24 лютого 2016 року «Про затвердження Порядку ведення Єдиного реєстру акцизних накладних», яка пов'язана з попередньою і передбачає запровадження акцизної накладної, як обов'язкового електронного документу при здійсненні операцій з реалізації пального на внутрішньому ринку. Це має сприяти підвищенню ефективності функціонування системи електронного адміністрування реалізації пального, а отже, забезпечення своєчасності та повноти сплати до бюджетів усіх рівнів сум акцизного податку;

№ 109 від 24 лютого 2016 року «Про затвердження Порядку зберігання протоколів зборів співвласників багатоквартирного будинку та розміщення інформації про рішення, прийняті такими зборами», якою встановлено порядок зберігання органами місцевого самоврядування протоколів зборів співвласників багатоквартирного будинку;

№ 207 від 2 березня 2016 року «Про затвердження Правил реєстрації місця проживання та Порядку передачі органами реєстрації інформації до Єдиного державного демографічного реєстру», якою врегульовано окремі процедури надання адміністративних послуг органами місцевого самоврядування;

№ 165 від 10 березня 2016 року «Про внесення змін до Порядку перерахування деяких субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг, субсидій та компенсацій», яка поширює дію порядків на об'єднані територіальні громади;

№ 165 від 10 березня 2016 року «Про внесення змін до Порядку перерахування деяких субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг, субсидій та компенсацій», якою поширено дію Порядку перерахування такої субвенції і на об'єднані територіальні громади;

№ 199 від 16 березня 2016 року «Деякі питання надання у 2016 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій», яка розширює цілі спрямування субвенції на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій, зокрема на будівництво, реконструкцію та капітальний ремонт доріг; реалізацію проектів з енергоефективності та енергозбереження;

№ 200 від 16 березня 2016 року «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад», якою передбачається встановити порядок та умови надання відповідної субвенції об'єднаними громадами у сумі 1 млрд грн на формування інфраструктури для забезпечення спроможності цих громад;

№ 205 від 21 березня 2016 року «Деякі питання ведення Державного земельного кадастру», якою затверджено Порядок проведення стажування у сфері земельних відносин адміністраторів центрів надання адміністративних послуг та уповноважених посадових осіб виконавчих органів місцевого самоврядування, які мають право надавати відомості з Державного земельного кадастру;

№ 290 від 30 березня 2016 року «Деякі питання надання у 2016 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій», яка розширює цілі спрямування субвенції на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій, зокрема будівництво, реконструкцію об'єктів освіти та охорони здоров'я, що вводитимуться в експлуатацію у 2016-2017 роках;

№ 301 від 20 квітня 2016 року «Про затвердження Порядку списання з балансу багатоквартирних будинків», яка встановлює послідовний механізм, за яким відбувається списання багатоквартирних будинків, у яких розташовані приміщення приватної та інших форм власності, з балансу органів місцевого самоврядування, комунальних підприємств;

№ 306 від 20 квітня 2016 року «Питання присвоєння рангів державних службовців та співвідношення між рангами державних службовців і рангами посадових осіб місцевого самоврядування, військовими званнями, дипломатичними рангами та іншими спеціальними званнями», якою визначено порядок визначення рангів службовців при переході з державної служби на службу в органи місцевого самоврядування і навпаки відповідно до нового Закону України «Про державну службу»;

№ 352 від 08.06.2016 року «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 509». Змінами вирішено гостру проблему з видачою довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, яка існувала з квітня цього року після передачі органам місцевого самоврядування від ДМС повноважень з реєстрації місця проживання фізичних осіб;

№ 408 від 6 липня 2016 року «Про державне замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, на підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів

у 2016 році». Зростання державного замовлення на підготовку фахівців забезпечить підготовку спеціалістів для комунальної сфери міст за рахунок державного бюджету;

№ 421 від 13 липня 2016 року «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України та визнання такою, що втратила чинність, постанови Кабінету Міністрів України від 12 травня 2007 р. № 716». Зміни дозволяють громадянам через органи соціального захисту рад об'єднаних територіальних громад подавати документи для отримання реабілітаційних послуг (реабілітація безкоштовна за рахунок держави);

№ 420 від 14 липня 2016 року «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2015 р. № 727». Даною постановою Уряд здійснив розподіл частини обсягу стабілізаційної дотації в сумі 98 млн. грн. для міст обласного значення з метою спрямування таких коштів на професійно-технічну освіту. Прийняття документа дозволить уникнути заборгованості органів місцевого самоврядування із виплат заробітної плати педагогічним працівникам та стипендій учням професійно-технічних навчальних закладів;

№ 549 від 23 серпня 2016 року «Про внесення зміни до пункту 4 Порядку надання місцевих гарантій». Уточнено процедури відбору проектів, що реалізується суб'єктами господарювання комунальної форми власності за підтримки міжнародних фінансових організацій, діяльність яких в Україні врегульована окремими законодавчими актами України та для реалізації яких надаються місцеві гарантії. Це дозволить розширити співробітництво міжнародними фінансовими організаціями з місцевими органами влади, залучити ресурси для фінансування комунального господарства;

№ 574 від 31 серпня 2016 р. «Про внесення змін до Положення про освітній округ», якою зменшено кількість дітей опорного навчального закладу, унормовано діяльність освітнього округу;

№ 595 від 8 вересня 2016 року «Про внесення зміни у додаток 2 до постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2002 р. № 1298», якою внесено до переліку працівників бюджетної сфери, що одержують заробітну плату за Єдиною тарифною сіткою, посаду «асистента вихователя дошкільного навчального закладу в інклюзивній групі». Введення такої посади потребує додаткових видатків із місцевих бюджетів за умови відповідно до рішення органу місцевого самоврядування створення інклюзивних груп, що забезпечить потреби територіальної громади в якісній освіті для дітей із особливими потребами;

№ 596 від 8 вересня 2016 року «Про внесення змін до переліку платних соціальних послуг», якою встановив наступні види платних соціальних послуг, що можуть надаватися комунальними установами: 1) догляд (догляд вдома; догляд стаціонарний; денний догляд; паліативний догляд; 2) підтримане проживання; 3) послуга соціальної адаптації; 4) надання притулку; 5) консультування; 6) представництво інтересів; 7) посередництво (медіація) - допомога у врегулюванні конфлікту; 8) соціальна профілактика; 9) соціальна інтеграція та реінтеграція; 10) соціальна реабілітація; 11) соціальний супровід під час працевлаштування та на робочому місці; 12) кризове та екстрене втручання; 13) транспортні послуги; 14) натуральна допомога (пошиття одягу, прання білизни та одягу, ремонтні роботи тощо).

№ 677 від 14 вересня 2016 року «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23 січня 2015 р. № 11», яка передбачає, що у разі забезпечення потреби у поточних видатках та за умови відсутності простроченої бюджетної заборгованості за захищеними видатками закладів охорони здоров'я субвенція може спрямовуватися на їх капітальні видатки (будівництво, ремонт, закупівля обладнання). Такі зміни сприяють самостійності закладів охорони здоров'я в розпорядженні фінансовими ресурсами;

№ 828 від 9 листопада 2016 року «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2008 р. № 957», якою приведено у відповідність до економічно обґрунтованого рівня розмір мінімальних цін на алкогольні напої. Це дасть можливість не лише

скоротити тіньовий сектор ринку алкоголю, але й забезпечить зростання надходжень місцевих бюджетів більш як на 300 млн. грн. на рік за рахунок місцевого акцизу;

№___ від 9 листопада 2016 року «Про запровадження відшкодування вартості лікарських засобів», якою з 1 квітня 2017 року запроваджується відшкодування вартості лікарських засобів при амбулаторному лікуванні хворих на серцево-судинні хвороби, цукрового діабету II типу, бронхіальної астми згідно з переліком міжнародних непатентованих назв лікарських засобів. Запровадження програм відшкодування вартості ліків на загальнодержавному та місцевому рівнях є однією із оперативних цілей Стратегії АМУ розвитку сфери «Охорона здоров'я»;

№ 815 від 26 листопада 2016 року «Про внесення змін до порядку, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2011 р. № 384», яка передбачає оптимізацію та спрощення Порядків, які визначають механізм проведення конкурсу для визначення приватного партнера та ефективність здійснення державно-приватного партнерства.

Розпорядження Кабінету Міністрів України:

№478-р від 24 червня 2016 року «Про схвалення проекту Основних напрямів бюджетної політики на 2017 рік», яким, зокрема, визначено основні положення щодо взаємовідносин державного бюджету з місцевими бюджетами у 2017 році;

№644-р від 8 вересня 2016 року «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Центральної виборчої комісії на 2016 рік», прийняття якого забезпечить проведення на належному рівні виборчого процесу в новостворених об'єднаних територіальних громадах та належне функціонування Державного реєстру виборців;

№688-р від 22 вересня 2016 року «Деякі питання реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні», яким затвердив План заходів щодо реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування, що передбачає протягом 2016 року розробку та внесення на розгляд Кабінету Міністрів проектів нормативно-правових актів щодо затвердження в описовому та вартісному вигляді соціальних нормативів за кожним із делегованих державою ОМС повноважень у розрахунок на середньостатистичну адміністративно-територіальну одиницю, визначивши мінімальне і максимальне значення таких нормативів з урахуванням обсягів фінансових ресурсів, а також внесення змін до нормативно-правових актів, що регламентують застосування галузевих нормативів і стандартів надання послуг;

№696-р від 22 вересня 2016 року «Деякі питання забезпечення фінансування проведення перших виборів депутатів сільських, селищних, міських рад та сільських, селищних, міських голів об'єднаних територіальних громад», яким забезпечено фінансування проведення перших виборів депутатів сільських, селищних, міських рад та сільських, селищних, міських голів об'єднаних територіальних громад. Зокрема, Центральної виборчої комісії з резервного фонду державного бюджету виділено 30 млн. гривень на проведення вищезгаданих виборів. В цілому за рахунок даних коштів фінансово забезпечено проведення перших місцевих виборів у більше ніж 200 об'єднаних територіальних громадах;

№ 827-р від 16 листопада 2016 року «Деякі питання використання у 2016 році освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам», яке передбачає спрямування 1,6 млрд. грн. (за рахунок резерву по Донецькій та Луганській областях) місцевим бюджетам для фінансування галузі освіти: 0,8 млрд. грн. на поточні видатки; 0,3 млрд. грн. на оснащення кабінетів природничих та математичних кабінетів; 0,3 млрд. грн. для об'єднаних територіальних громад; 0,2 млрд. грн. на закупівлю шкільних автобусів.

Завдяки діяльності представника в Уряді вдалося домогтися відхилення 3 нормативно-правових актів, що могли б негативно вплинути на розвиток місцевого самоврядування:

1) проект Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо перерозподілу між місцевими бюджетами акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю нафтопродуктів, скрапленого газу, речовин, що використовуються як компоненти моторних палив, палива моторного альтернативного, з наступним спрямуванням відповідних надходжень на будівництво, ремонт та реконструкцію автомобільних доріг». Законопроект мав бути схвалений Урядом та внесений до Парламенту на виконання пункту 4 Прикінцевих положень Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік». Представнику вдалося переконати Мінфін та Уряд в недоцільності подання таких законодавчих пропозицій, оскільки їх реалізація зменшить надходження місцевих бюджетів на 2,9 млрд. грн. та призведе до позбавлення органів місцевого самоврядування базового рівня дієвих інструментів боротьби з тіньовою економікою;

2) проект розпорядження КМУ «Про схвалення Основних напрямів бюджетної політики на 2017 рік», підготовлений Мінфіном. В зазначеному проекті не було враховано пропозиції Національного конгресу місцевого самоврядування України, підготовлених експертами АМУ та ПУЛЬСу, зокрема не передбачалось жодних кроків по реалізації реформи місцевого самоврядування та поглиблення бюджетної децентралізації. Проект не направлявся на погодження в АМУ як того передбачає регламент КМУ та Закон України «Про асоціації органів місцевого самоврядування». Уряд прийняв рішення направити проект на доопрацювання з метою врахування інтересів місцевого самоврядування.

3) проект Протокольного рішення про стан підготовки та проведення оздоровлення та відпочинку дітей влітку 2016 року. Проектом, зокрема передбачалось доручити Міністерству фінансів України опрацювати питання щодо внесення змін до Податкового кодексу України в частині звільнення дитячих закладів оздоровлення та відпочинку від сплати земельного податку, комунально-побутових послуг, придбання продуктів харчування, сплати місцевих податків і зборів. Асоціація міст України не підтримала прийняття проекту Протокольного рішення в частині внесення змін до Податкового кодексу, оскільки вважає, що питання звільнення від сплати місцевих податків доцільно регулювати не державою, а залишити за органами місцевого самоврядування з метою формування ними конструктивного діалогу із власниками дитячих закладів оздоровлення та відпочинку. Кабінет Міністрів України підтримав таку позицію. За результатами обговорення було вирішено розробити рекомендований перелік дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, яких доцільно органам місцевого самоврядування звільняти від сплати місцевих податків і зборів.

Захист інтересів місцевого самоврядування у бюджетному процесі 2017 року

У рамках діалогу АМУ з Урядом та на виконання ст. 20 Закону України «Про асоціації органів місцевого самоврядування» 30 серпня 2016 року на базі Мінфіну були проведені **бюджетні консультації** щодо врахування інтересів місцевого самоврядування в проекті Державного бюджету України на 2017 рік. Представники Проекту порушили питання врегулювання проблем бюджетного забезпечення територіальних громад, що виникли в 2016 році. Зокрема, фінансування професійно-технічної освіти, пільгового перевезення в громадському транспорті, обсягів освітньої та медичної субвенцій. Крім того, було наголошено на необхідності забезпечення прямих міжбюджетних відносин у 2017 році для ОТГ, збільшення обсягів фінансування на проведення в них перших виборів, передбачення субвенції на розвиток інфраструктури в обсязі не менше 1 млрд. грн. та Державного фонду регіонального розвитку – 6 млрд. грн. Мінфін запропонував новачки в бюджетному забезпеченні галузі освіти та охорони здоров'я – передачу на фінансування з місцевих бюджетів видатків всіх видатків в галузі освіти, крім зарплати вчителям, а по закладах охорони здоров'я енергоносіїв та комунальних послуг. Представники АМУ зазначили, що для збалансування таких видатків необхідний компенсаційний ресурс і запропонували збільшити норматив зарахування ПДФО до місцевих бюджетів. Щодо дохідної бази місцевих бюджетів Мінфін погодився з пропозиціями АМУ про недоцільність перерозподілу на рівень обласних бюджетів плати за землю, єдиного податку та місцевого акцизу.

15 вересня Уряд подав до Парламенту бюджетний пакет законопроектів, який включав проект Державного бюджету на 2017 рік, зміни до Бюджетного та Податкового кодексів, а також законодавчих актів в сфері соціального забезпечення. Більшість норм цих актів негативно позначиться на розвитку місцевого самоврядування у разі їх схвалення.

Завдяки діям АМУ вдалося до другого читання в бюджетному пакеті:

- 1) включити до розподілу додаткової дотації об'єднані територіальні громади. Триває робота щодо включення до її розподілу міст обласного значення. Відповідне доручення Уряду закріплено в п.2.14 Бюджетних висновків парламенту (постанова ВРУ №1706-VIII від 20.10.2016);
- 2) збільшити обсяг освітньої субвенції на 10,7 млрд. грн. або на 25,5%. Тобто загальний обсяг становитиме 52,6 млрд. грн. (на перше читання було 41,9 млрд. грн.);
- 3) збільшити обсяг медичної субвенції на 8,9 млрд. грн. або на 19,0%. Тобто загальний обсяг становитиме 55,7 млрд. грн. (на перше читання було 46,8 млрд. грн.);
- 4) збільшити обсяг фінансування ПТУ у складі освітньої субвенції до 2 млрд. грн. (на перше читання було передбачено 1,6 млрд. грн.);
- 5) передбачити прямі міжбюджетні відносини для 368 об'єднаних територіальних громад з Держбюджетом (на перше читання передбачалось лише для 172 ОТГ). Крім того, закріплено норми що з 01.07.2017 року рішенням Уряду ОТГ в яких вибори відбудуться до 01.05.2017 року теж будуть переведені на прямі відносини з Держбюджетом;
- 6) збільшити обсяг субвенції на розвиток інфраструктури ОТГ до 1,5 млрд. грн. При чому 1 млрд. грн. передбачено за рахунок стабільних джерел загального фонду, а не коштів спецконфіскації як передбачалось на перше читання;
- 7) залишити фінансування санаторіїв для дітей та підлітків і для хворих на туберкульоз передбачено з державного бюджету;
- 8) скоротити перелік до 4 спеціалізованих закладів МОЗу, що передаються на фінансування з міських бюджетів. На перше читання Уряд передбачав передати на місцеві бюджети 30 закладів;
- 9) залишити право органів місцевого самоврядування використовувати залишки коштів по освітній та медичній субвенціях на оновлення матеріально-технічної бази, що включатиме і капітальні видатки. На перше читання Уряд пропонував вилучити таке право у муніципалітетів і залишити за собою;
- 10) закріпити надання повноважень зі здійснення контролю у сфері зайнятості та оплати праці виконавчим органам рад міст обласного значення та об'єднаних територіальних громад.

Крім того, вдалося не допустити перерозподілу на вищий рівень надходжень ПДФО (Мінфіном розглядались механізми зменшення на 5% надходжень для міських та бюджетів ОТГ і спрямування їх до Держбюджету з метою збалансування видатків на підвищення мінімальної заробітної плати до 3200 грн.), місцевого акцизу (від 30% до 50% пропонувалось спрямувати до обласних бюджетів), єдиного податку (розглядалась ідея спрямування 25% на рівень районних бюджетів) та плати за землю (пропонувалось до 50% спрямувати до обласних бюджетів).

Безпосередній діалог представників місцевого самоврядування з органами влади відбувається в рамках Українського муніципального форуму – традиційного заходу, який щороку проводить АМУ.

21 червня в Одесі пройшов День Діалогу з органами державної влади. Він став першим днем XII Українського муніципального форуму. Серед учасників, яких зібралось більше 200, – голови громад-членів АМУ, представники парламенту, уряду та профільних міністерств, а також проєктів міжнародної технічної допомоги – партнерів АМУ, експертного середовища.

Робота Дня Діалогу відбувалася у форматі трьох сесій: «Місцеві фінанси», «Соціальні послуги» та «Галузеві реформи», на яких учасники обговорили з представниками органів центральної державної влади здобутки і наступні кроки у фіскальній та галузевій децентралізації.

День Діалогу завершився прийняттям звернення Асоціації міст України до Президента, Верховної Ради та Кабінету Міністрів. У зверненні міські, селищні та сільські голови просять якнайшвидше вирішити, зокрема, такі питання: внести змін до Конституції України щодо децентралізації; прийняти у другому читанні та в цілому законопроект «Про службу в органах місцевого самоврядування» (№ 2489); переглянути показники Держбюджету на 2016 рік в частині збільшення обсягів освітньої та медичної субвенцій для місцевих бюджетів; у 2016 році спрямувати до міських бюджетів 1,5 млрд. гривень коштів стабілізаційної дотації для фінансування закладів професійно-технічної освіти; передбачити протягом 2016-2017 років здійснення повної компенсації державою різниці в тарифах за надані підприємствами житлово-комунального господарства послуги та ін.

Також було прийнято звернення Асоціації міст України до Верховної Ради України щодо проекту Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» (2489). У зверненні міські, селищні та сільські голови просять врахувати при прийнятті у другому читанні та в цілому Закону наступні позиції: служба в ОМС повинна охоплювати діяльність виборних посадових осіб (особи, які обираються, затверджуються на посади) та службовців (особи, які призначаються за конкурсом); проект Закону повинен бути самодостатнім і не містити посилань на Закон України «Про державну службу»; визначати законність дій чи бездіяльності ОМС та їх посадових осіб, вирішувати спірні питання стосовно служби може лише суд; керуючий справами виконавчого комітету повинен призначатися на посаду міським головою за конкурсом на визначений законом строк (не більш ніж на 5 років) та ін.

Детально про день Діалогу можна прочитати у Віснику АМУ №131 на сайті АМУ www.auc.org.ua в розділі «Бібліотека».

Цього року відбулося дві зустрічі з Прем'єр-міністром України В.Гройсманом

18 липня Прем'єр-міністр України В.Гройсман провів нараду, на якій розглядалися проблемні питання місцевого самоврядування, викладені у Зверненні XII Українського муніципального форуму. Асоціацію на засіданні представляли міські голови обласних центрів, а також виконавчий директор АМУ М.Пітцик та його перший заступник О.Слободжан. Нарада проходила за участі профільних віце-прем'єр-міністрів, керівників галузевих міністерств та ЦОВ.

До порядку денного було включено такі питання:

– Про стан та перспективи розвитку житлово-комунального господарства. Підготовка до зимово-опалювального сезону 2016/2017 рр.

– Тарифна політика.

– Про стан державної політики у сфері енергозбереження та енергоефективності.

– Державна підтримка населення пільги та субсидії на житлово-комунальні послуги.

– Бюджетна та податкова децентралізація, основні напрями щодо формування місцевих бюджетів на 2017 рік.

– Реформування системи освіти, у тому числі професійно-технічної, та охорони здоров'я.

У вступному слові Прем'єр-міністр України В.Гройсман закликав місцеві влади запроваджувати заходи з енергоефективності, що дозволять за декілька років досягнути енергетичної незалежності, зменшити рахунки громадян за споживання енергоносіїв у 2-3 рази та забезпечити створення нових робочих місць у громадах.

Голова Уряду закликав міських голів до співпраці і партнерства з питань розвитку місцевого самоврядування. «Я є абсолютно вашим однодумцем, розуміюся у предметі, з чим ви стикаєтеся щодня. І хотів би, щоби ми з вами побудували аполітичний, але відповідальний і абсолютно патріотичний тандем, який дозволить нам спільно - і Уряду, і органам місцевого самоврядування - сформувані якісні умови життя для людей. Без вас цього не буде», - наголосив В.Гройсман.

В ході обговорення та дискусії міські голови озвучили проблеми місцевого самоврядування та висловили пропозиції.

Провести широку інформаційно-роз'яснювальну кампанію щодо державної тарифної політики та підтримки населення через пільги та субсидії на житлово-комунальні послуги.

Доцільно залучити до роз'яснювальної роботи організації волонтерського руху спільно з представниками органів державної влади. Інформаційні заходи можна проводити у бібліотеках, школах, лікарнях, дитсадках. Окремо наголошувалося на випадках недоотримання місцевими бюджетами коштів для фінансування з Державного бюджету розрахунків по пільгах і субсидіях на житлово-комунальні послуги.

Знайшла підтримку учасників пропозиція щодо монетизації пільг та субсидій на житлово-комунальні послуги та компенсації за пільгове перевезення окремих категорій громадян. До речі, АМУ останніми роками неодноразово пропонувала Уряду перейти на адресність пільг через їх монетизацію.

Від міських голів прозвучали скарги щодо неналежного функціонування системи Prozorro, яка потребує удосконалення. Окрім того, існує проблема блокування Антимонопольним комітетом тендерних закупівель органів місцевого самоврядуванням.

Щодо проблем фінансування професійно-технічної освіти мери міст висловилися за доцільність фінансування закладів ПТО із обласних бюджетів. При цьому, якщо міста обласного значення мають можливість та бажання - з відповідних міських бюджетів за умови передачі закладів у комунальну власність відповідної територіальної громади. Але порядок передачі майна ПТУ у комунальну власність є надто складний і потребує спрощення. АМУ нагадала, що у цьому році до місцевих бюджетів потрібно спрямувати ще 1,5 млрд грн стабілізаційної дотації, передбаченої у Держбюджеті для фінансування закладів професійно-технічної освіти.

З метою недопущення соціальних негараздів та зриву опалювального сезону через блокування роботи підприємств теплокомуненерго із-за боргів перед постачальником природного газу (які виникли через різницю в тарифах) міські голови звернулися до Прем'єр-міністра з проханням внести зміни у відповідні урядові постанови та розробити зміни до законодавства, а також вирішити питання погашення підприємствам житлово-комунального господарства заборгованості з різниці в тарифах, що виникла у попередні періоди.

Очікує підписання Президентом прийнятий парламентом 7 липня 2016 року Закон «Про заходи, спрямовані на забезпечення сталого функціонування суб'єктів господарювання у сферах теплопостачання, централізованого водопостачання та водовідведення» (законопроект №2706 від 22.04.2015) спрямований саме на вирішення цих проблем.

В ході обговорення питання формування тарифів на послуги поводження з побутовими відходами, в тому числі на їх переробку та захоронення, міські голови висловили підтримку схеми затвердження цих тарифів органами місцевого самоврядування, запропонованої у законопроекті «Про житлово-комунальні послуги» (№1581-д від 10.12.2015).

Практично всі керівники міст наголошували, що у поточному році потребують перегляду у бік збільшення обсяги освітньої та медичної субвенцій для місцевих бюджетів. Чинниками впливу є підвищення заробітної плати, зростання рівня інфляції, вартості комунальних послуг та енергоносіїв, додаткові потреби для обслуговування громадян, переміщених із тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції.

Всі учасники наради висловилися за корисність таких зустрічей і домовилися їх проводити раз у квартал. Наступна зустріч Прем'єр-Міністра України В.Гройсмана з міськими головами планується у вересні.

6 жовтня Прем'єр-міністр України В.Гройсман провів зустріч з представниками Асоціації міст України для обговорення бюджетного забезпечення територіальних громад у 2017 році та проблемних питань місцевого самоврядування за участі міських голів та профільних міністрів.

У вступному слові Глава Уряду наголосив що, децентралізація створила усі можливості для підвищення якості управління на місцях, які слід використовувати максимально ефективно. Саме децентралізація дала необхідні важелі, забезпечила ресурсами й належними механізмами впливу.

«Маємо об'єднувати зусилля, щоб ця система була якомога ефективнішою і, найголовніше, щоб люди на місцях відчували зміни. Заради того й робиться зміна системи, яка дає вам і повноваження, і фінансові ресурси, і можливості для того, щоб ви реалізували завдання», - підкреслив В.Гройсман.

Для цього Уряд і Асоціація міст мають співпрацювати у Верховній Раді над вирішенням багатьох питань. Є ініціативи, що потребують зрушення з місця. Для цього потрібне формування пакету необхідних рішень, які не є популістськими, а професійними та спрямовані на пришвидшення розвитку місцевого самоврядування. Таке завдання поставив Прем'єр-міністр під час зустрічі з представниками АМУ.

«Я – абсолютний, стовідсотковий партнер місцевого самоврядування, міських голів, міських рад, сільських, селищних, обласних, районних у тому, щоб розвивати Україну», - підкреслив Прем'єр-міністр України.

З 2014 року, нагадав В.Гройсман, у країні було розпочато масштабну реформу місцевого самоврядування, децентралізацію влади, фінансову децентралізацію. Згодом реформа отримала потужну підтримку Президента й Верховної Ради.

Нині під парламентським куполом створено лобі місцевого самоврядування. Та й Президент готовий всіяко сприяти децентралізації та підтримувати місцеве самоврядування.

Торік, цьогоріч і в проєкті державного кошторису на 2017 рік вдалося зберегти систему децентралізації, яка є досконалим інструментом розвитку територіальних громад України.

«Сьогодні можна сказати, що децентралізація влади, передача повноважень на місця, фінансова децентралізація діє, – звернувся до міських голів В.Гройсман. – Від вас потрібне тільки єдине: ефективність діяльності. Наскільки ви будете ефективними, настільки держава буде вам допомагати і підтримувати».

Тому кошти, які додатково надійшли на місця від фінансової децентралізації, потрібно інвестувати в якість життя людей і реалізацію проєктів, що сприятимуть розвитку місцевих економік.

«Наше завдання – використовувати інструменти, які ми отримуємо, ефективно. Кожна гривня, яка надходить додатково, ми повинні інвестувати в якість життя людей, – заявив Прем'єр, – модернізацію міського транспорту, реконструкцію доріг і тротуарів, створення нових дошкільних закладів, дитячих садочків. Робити енергомодернізацію комунальної власності, створювати можливості для розвитку місцевої економіки».

Нині на місцях є кошти для створення інфраструктурних проєктів, які дадуть змогу залучати інвестиції. Наступного року уряд також планує підтримку механізмів Державного фонду регіонального розвитку, надання субвенцій на підтримку об'єднаних територіальних громад та соціально-економічного розвитку, на що передбачено 9 мільярдів гривень. Підтримуватиме держава й створення спортивної інфраструктури, енергомодернізацію та інфраструктурні проєкти. Відповідальність за їхню реалізацію буде покладено і на місцевих керівників.

Крім того, у 2017 році буде створено Дорожній фонд та Фонд енергоефективності, де органи місцевої влади зможуть отримати інструменти для впровадження «агресивного», швидкого енергозбереження, зазначив глава Уряду.

Прем'єр-міністр України окреслив актуальні завдання порядку денного: вчасний старт опалювального сезону, захист громадян че-

рез систему субсидій, модернізація і забезпечення ефективності системи міського транспорту та забезпечення пільгового перевезення громадян.

Враховуючи позитивний досвід, Уряд засвідчив готовність і

надалі підтримувати процес об'єднання територіальних громад, що підвищуватиме конкурентоспроможність регіонів та забезпечуватиме розвиток країни.

«Ми будемо підтримувати об'єднані територіальні громади, хоч хто б нам як заважав. Будемо це робити для того, щоб мати результат», – зазначив В.Гройсман. Області, які сьогодні роблять вагомий внесок у цю справу, будуть лідерами розвитку країни. А тих голів обласних державних адміністрацій, які не розуміють історичності моменту, керівник Уряду вважає недалекоглядними.

«Уявіть собі, що вся область об'єдналася в громади, які отримали безпосередні бюджетні відносини і подвійне-потрійне зростання своїх бюджетів. Це колосальна перевага в конкурентності між регіонами, областями», – окреслив перспективу Прем'єр-міністр.

Значну частину зустрічі склав діалог Глави Уряду з представниками місцевого самоврядування щодо проекту Державного бюджету України на 2017 рік в частині місцевих бюджетів.

Увага була акцентована на додаткових навантаженнях на місцеві бюджети без передбачення компенсаторів, вирішенні питань списання пені комунальним підприємствам перед НАК Нафтогаз, та погашенні державою заборгованості, яка виникла через різницю в тарифах. Щодо питання державної підтримки ОТГ наголошувалося на необхідності забезпечити прямі міжбюджетні відносини для всіх ОТГ (створених у 2015 та 2016 році) та визначити реалістичні джерела формування субвенції для розвитку ОТГ та ДФРР.

Прем'єр-міністр України засвідчив свою готовність і надалі підтримувати децентралізацію та процес об'єднання територіальних громад. Щоб вирішити питання, які сьогодні турбують громади найбільше, глава Уряду закріпив урядові наміри за підсумками зустрічі рядом **протокольних доручень профільним Міністерствам**.

Зокрема, у 2017 році додаткова дотація на утримання закладів освіти та медицини буде передбачена усім місцевим бюджетам, що мають прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом, в тому числі бюджетам об'єднаних територіальних громад та міст обласного значення. Раніше Уряд пропонував передачу додаткової дотації на утримання таких закладів у розмірі 14,9 млрд. грн лише обласним та районним бюджетам.

Також в органів місцевого самоврядування залишиться право вільно розпоряджатися залишками коштів по освітній та медичній субвенції. Ці кошти громади використовують для оптимізації мережі та на капітальні видатки закладів освіти та медицини. Тепер, зекономлені в 2016 році кошти місцева влада зможе використати на оновлення матеріально-технічної бази та заходи з енергозбереження у школах та лікарнях.

Об'єднані територіальні громади отримують додаткову державну фінансову підтримку. Уряд обіцяє врегулювати питання переведення їх на прямі відносини з державним бюджетом, а також збільшення фінансування для проведення перших виборів в об'єднаних територіальних громадах.

Уряд забезпечить передачу закладів професійно-технічних освіти з державної власності у комунальну власність міст обласного значення – обласних центрів. При цьому, утримуватимуться такі заклади за рахунок їх бюджетів за зверненням міської ради за рахунок міжбюджетних трансфертів лише після передачі майна.

Асоціація міст України висловила подяку Прем'єр-міністру України за кроки Уряду назустріч громадам, а також за послідовну та принципову позицію у відстоюванні інтересів місцевого самоврядування та просування децентралізаційної реформи. Щороку АМУ активно долучається до бюджетного процесу, з тим, щоб інтереси громад були почуті та враховані.

ДІАЛОГ З ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ

За ініціативи Асоціації міст України для забезпечення захисту інтересів місцевого самоврядування в парламенті у 2012 році було започатковано **Міжфракційне депутатське об'єднання «За розвиток місцевого самоврядування» (МДО)**. Після парламентських виборів 2014 року до складу МДО увійшли 35 народних депутатів, які мають досвід роботи в органах місцевого самоврядування. У рамках об'єднання. утворено такі тематичні підгрупи із законотворчої роботи: 1)

бюджетне забезпечення територіальних громад; 2) земельні відносини; 3) загальні засади діяльності органів місцевого самоврядування; 4) житлово-комунальне господарство та містобудування; 5) соціальна сфера.

У звітному періоді діяльність МДО була зосереджувалася на двох головних завданнях:

- підготовка та реєстрація законопроектів, необхідних для реалізації реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади;
- відхилення законодавчих ініціатив, спрямованих на згортання реформи та обмеження повноважень органів місцевого самоврядування.

Аналітичне та інформаційне супроводження діяльності МДО здійснюють експерти Асоціації.

Результати спільної діяльності Асоціації та МДО у 2016 році:

Членами МДО було зареєстровано 11 законопроектів розроблених експертами Асоціації:

- про внесення змін до статті 27 Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» щодо фінансування професійно-технічної освіти» (№ 3830-1 від 27.01.2016);
 - про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо фінансування професійно-технічної освіти» (№ 3831 від 27.01.2016);
 - про внесення змін до додатків № 3 та № 7 Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» щодо фінансового забезпечення компенсації за пільговий проїзд окремих категорій громадян та інших передбачених законодавством пільг» (№4024 від 04.02.2016);
 - про внесення змін до деяких законів України щодо виборів старост» (№ 4091 від 17.02.2016);
 - про внесення змін до пункту 20 Прикінцевих та перехідних положень Бюджетного кодексу України щодо фінансування закладів соціально-культурної сфери в селах, селищах, містах районного значення» (№ 4177 від 03.03.2016);
 - про внесення змін до Закону України «Про автомобільний транспорт» щодо участі представників органів місцевого самоврядування у діяльності конкурсного комітету органу виконавчої влади» (№ 4265 від 18.03.2016);
 - про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування з управління земельними ресурсами та посилення державного контролю за використанням і охороною земель» (№ 4355 від 31.03.2016).
 - про внесення змін до Прикінцевих положень Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік щодо індексації орендної плати за користування державним та комунальним майном» (№4385 від 12.04.2016);
 - «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо зарахування плати за надання адміністративних послуг до бюджетів об'єднаних територіальних громад (№4386 від 12.04.2016);
 - про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо спрямування акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі нафтопродуктів, скрапленого газу, речовин, які використовуються як компоненти моторних палив, палива моторного альтернативного) (№4495-1 від 04.05.2016);
 - про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо статусу старости села, селища (№4742 від 01.06.2016).
- Крім того, члени МДО виступили співавторами 3 законопроектів в опрацюванні яких (перед реєстрацію у Парламенті) взяли участь аналітики Центру аналізу та розробки законодавства
- про внесення змін до Закону України "Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції" (щодо безперешкодної діяльності органів місцевого самоврядування) (№ 4048 від 11.02.2016);
 - про внесення змін до деяких законів України щодо набуття повноважень сільських, селищних, міських голів (№ 4110 від 19.02.2016);
 - про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування районних рад (№ 4165 від 29.02.2016).

Крім того, на основі розроблених експертами АМУ інформаційно-аналітичних матеріалів Голові МДО І.Куліченку вдалося переконати Голову Парламенту і керівників депутатських фракцій відкласти розгляд законопроекту «Про внесення змін до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» щодо скасування пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту» (№3610 від 10.12.2015). Прийняття такого закону несе загрози втрати органами місцевого самоврядування контролю над процесом забудови в населених пунктах, а надходження місцевих бюджетів суттєво зменшаться.

В 2016 році АМУ **активно співпрацювала безпосередньо з Комітетами Верховної Ради України** щодо підтримки законопроектів, спрямованих на розвиток місцевого самоврядування та відхилення проектів, що можуть зашкодити діяльності органів місцевого самоврядування. Протягом звітного періоду працівники Асоціації взяли участь у **89** засіданнях 13 парламентських комітетів.

Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин	3
Комітет з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства	11
Комітет з питань бюджету	16
Комітет з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування	15
Комітет з питань запобігання і протидії корупції	1
Комітет з питань інформатизації та зв'язку	1
Комітет з питань охорони здоров'я	14
Комітет з питань податкової та митної політики	3
Комітет з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення	7
Комітету з питань економічної політики	5
Комітету з питань науки і освіти	9
Комітету з питань промислової політики та підприємництва	2
Комітету у справах ветеранів, учасників бойових дій, учасників антитерористичної операції та людей з інвалідністю	2

Серед **успішних результатів** цієї співпраці слід назвати наступне:

Комітет з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування
16 березня 2016 року укладено Меморандум про співпрацю з Комітетом державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування, співпраця з яким традиційно залишається найактивнішою. Комітет надсилає на висловлення позиції всеукраїнським асоціаціям органів місцевого самоврядування усі законопроекти, що перебувають в ньому на розгляді.

Комітет підтримавши позицію АМУ, прийняв рішення рекомендувати парламенту прийняти проект Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» (нова редакція) (№2489 від 30.03.2015).

Крім цього, 11 травня Комітет на своєму засіданні з врахуванням позиції АМУ рекомендував Верховній Раді відхилити законопроект «Про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (щодо внесення пропозицій по персональному складу виконавчих комітетів місцевих рад) (№ 4017), як такий, що не сприятиме злагодженій роботі виконавчих органів місцевих рад.

Організований АМУ та Комітетом 16 травня у Верховній Раді круглий стіл «Обговорення питань правового регулювання статусу старост в об'єднаних територіальних громадах» дав мате-

ріали для підготовки проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо статусу старости села, селища)», зареєстрованого 1 червня під №4742, яким пропонуються шляхи усунення низки законодавчих неузгодженостей та неврегульованостей у статусі цієї посадової особи.

Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин підтримавши позицію АМУ, прийняв рішення рекомендувати парламенту прийняти проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування з управління земельними ресурсами та посилення державного контролю за використанням і охороною земель» (№ 4355 від 31.03.2016) – в другому читанні та в цілому.

Комітет з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства підтримав проект Закону «Про заходи, спрямовані на забезпечення сталого функціонування суб'єктів господарювання у сферах теплопостачання, централізованого водопостачання та водовідведення» (№ 2706 від 25.04.2016).

Експерти АМУ протягом другого кварталу 2016 року в складі робочої групи Комітету дорацьовали проект Закону «Про житлово-комунальні послуги» (№ 1581-д від 10.12.2015) до другого читання. Зокрема, експертами АМУ додатково запропоновано: виключити з законопроекту покладення на органи місцевого самоврядування повноважень щодо контролю за захистом прав споживачів (як не притаманне їм, та дублююче повноваження органу державної влади); передбачити передачу від НКРЕКП до органів місцевого самоврядування повноважень з затвердження всіх тарифів на складові послуги поводження з побутовими відходами.

На засіданні Комітету з питань бюджету 6 липня 2016 року розглядалось питання перерозподілу надходжень акцизного податку з нафтопродуктів на користь обласних бюджетів (реєстр. №№4495, 4495-1, 4495-2). Експерти АМУ спільно з міськими головами відстоювали позиція щодо залишення даного виду надходжень за бюджетами місцевого самоврядування. Завдяки зусиллям Асоціації міст України, наведенню ряду аргументів та обґрунтувань щодо необхідності залишення зарахування акцизного податку в повному обсязі за місцевим самоврядуванням базового рівня, а також підтримці міських голів Комітет підтримав позицію АМУ щодо недоцільності прийняття зазначених законопроектів та прийняв рішення відхилити всі три законопроекти.

Комітет з питань науки та освіти дорацьовав проект Закону «Про освіту» (№ 3491-д) із урахуванням висновків АМУ, підготовлених експертами ПУЛЬСу, а саме: передбачено на кожному рівні повної загальної середньої освіти різні форми проведення державної підсумкової атестації, у тому числі й зовнішнє незалежне оцінювання; передбачено територіальну доступність до закладів освіти; визначено форми освіти дорослих, зокрема післядипломну освіту; розмежовано поняття атестації та сертифікації педагогічних працівників; передбачено підставу для звільнення педагогічного працівника у разі непроходження ним атестації; забезпечено мотиваційний механізм для проходження сертифікації педагогічними працівниками; передбачено механізм виявлення порушення «академічної доброчесності» та встановлення відповідальності; узгоджено норми щодо забезпечення пільгового проїзду учнів та вихованців громадським транспортом.

При обговоренні проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо призначення, звільнення, заохочення, притягнення до дисциплінарної відповідальності та звітування керівників дошкільних, загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів» (реєстр. № 3776 від 15.01.2016) АМУ представило свою позицію в Комітеті. Законопроект передбачав норми щодо запровадження додаткових узгоджувальних процедур представницьким органом, що призвело б до перевантаження роботи рад та надмірної політизації питання, що є недопустимим в освітньому середовищі, адже на посаду навчального закладу має призначатись керівник передусім за фаховими критеріями. Було запропоновано відхилити законопроект. Комітет підтримав позицію АМУ.

Комітет з питань економічної політики врахував позицію АМУ та підтримав законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обов'язковості проведення оцін-

ки об'єкта оренди державної та комунальної власності для продовження (поновлення) договору оренди» (№3702). Метою проекту є встановлення норми щодо недопущення користування об'єктом оренди державного чи комунального майна понад трирічний термін без переоцінки його вартості. Такі норми сприятимуть ефективному використанню об'єктів оренди комунальної власності та наповненню місцевих бюджетів.

Комітет з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення врахував позицію АМУ та підтримав проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гарантій трудових прав осіб, які займали виборні посади в органах місцевого самоврядування, у зв'язку із проходженням ними військової служби (№ 3464 від 12.11.2015). У разі прийняття цього законопроекту колишнім депутатам місцевих рад, які працювали у радах на постійній основі та були призвані на військову службу, буде гарантовано на час після їх демобілізації надання попередньої роботи (посади) або компенсаційних виплат.

Комітет у справах ветеранів, учасників бойових дій, учасників антитерористичної операції та людей з інвалідністю підтримав позицію Асоціації та рекомендував повернути на доопрацювання проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про соціальні послуги» (щодо надання соціальних послуг з догляду за інвалідом)» (№ 4853 від 17.06.2016). Законопроектом передбачається збільшення компенсації за надання соціальної послуги деяким категоріям громадян. Оскільки зазначена компенсація надається з місцевого бюджету, це призведе до додаткових видатків з бюджетів органів місцевого самоврядування.

Комітет з питань охорони здоров'я враховано позицію АМУ щодо урядового проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань охорони здоров'я» (№2309а). АМУ зверталася до Комітету з проханням відхилити зазначений проект, оскільки він містив ризики приватизації закладів охорони здоров'я. В доопрацьованій в Комітеті редакції законопроекту (№2309-д) враховано позицію АМУ, та зазначені ризики виключені. Законопроект передбачає можливість утворення та існування закладів охорони здоров'я комунальної власності як у формі комунальних установ, так і комунальних некомерційних підприємств за рішенням органів місцевого самоврядування. 22 квітня 2016 року проект 2309а-д прийнятий в першому читанні.

У підсумку інформації цього розділу потрібно наголосити, що активна позиція Асоціації щодо захисту прав та інтересів місцевого самоврядування, а також фаховий потенціал її експертів, є запорукою ефективного діалогу з державною владою.

ДІАЛОГ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

У 2016 році Асоціація запровадила Регіональні платформи з політичного діалогу у сфері місцевого самоврядування. Це спільні засідання голів громад-членів РВ АМУ, керівництва області та народних депутатів від області, що проводяться з метою забезпечення підтримки прийняття у парламенті законодавства, спрямованого на вирішення проблем місцевого самоврядування. За підсумками засідань зорганізуються регіональні прес-клуби. Ці заходи стали майданчиками для налагодження контактів керівників органів місцевого самоврядування з народними депутатами України обраними по округах області. На весняних платформах учасники обговорювали питання законодавчого забезпечення децентралізації, активізації формування спроможних громад. Восени регіональний діалог зосередився на питаннях бюджетного забезпечення територіальних громад у Держбюджеті наступного року та недопущенні згорання досягнень фіскальної децентралізації.

Протягом звітного року Регіональні відділення АМУ провели 41 засідання регіональних платформ.

ПІДТРИМКА ВПРОВАДЖЕННЯ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЙНОЇ РЕФОРМИ

16 лютого 2016 року Асоціація міст України та Мінрегіон підписали Меморандум про співпрацю заради прискорення процесу децентралізації влади в Україні. Головна мета - об'єднання зусиль заради прискорення процесу децентралізації.

Меморандум підписали Виконавчий директор АМУ М.Пітцик та Віце-прем'єр-міністр України Г.Зубко. АМУ та Мінрегіон задекларували співпрацю за такими напрямками:

- формування правового поля реформи місцевого самоврядування
- поглиблення фіскальної децентралізації
- планування та розгортання галузевих реформ
- формування спроможних територіальних громад.

Г.Зубко зазначив, що Асоціація міст України є надійним партнером, "локомотивом" децентралізаційних перетворень, реалізованих в Україні: *«Цей Меморандум прокладає шлях до подальшого партнерства. За допомогою наших партнерів ми оновимо мережу офісів підтримки реформ, які надають консультаційну допомогу місцевим громадам у організації їх діяльності у всіх напрямках»*.

«Сьогодні ми підписали не просто черговий меморандум. Цей проект дозволить практично імплементувати закони з децентралізації на місця. Цей проект навчить людей на місцях управляти в новій системі координат і нести відповідальність за прийняті рішення», – підкреслив Г.Зубко.

Для досягнення мети Меморандуму Асоціація міст України створила в регіональних відділеннях нові структурні підрозділи – Офіси реформ в РВ АМУ, де працюють по три регіональні консультанти – з юридичних і бюджетних питань та з комунікацій. Діяльність цих фахівців забезпечується АМУ в рамках проекту «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування (ПУЛЬС)», що фінансується АМР США.

Асоціація проводить регулярні інформаційно-координаційні зустрічі та семінари наради з регіональними консультантами.

ЗАХОДИ ДЛЯ КОНСУЛЬТАНТІВ З ЮРИДИЧНИХ ПИТАНЬ

10-11 березня 2016 року в Києві було проведено дводенний семінар-нарада для регіональних консультантів з підтримки впровадження децентралізаційної реформи. Учасниками заходу стали майже 100 осіб, серед яких: регіональні консультанти з організаційно-правових, бюджетних питань і з питань комунікації та просування успіхів, виконавчі директори регіональних відділень АМУ.

Головною метою заходу було обговорення Плану діяльності щодо розгортання децентралізаційної реформи в регіонах на 2016 рік (на виконання Меморандуму між АМУ та Мінрегіоном) та ходу впровадження реформи в регіональній перспективі, а також завдань регіональних консультантів у світлі цього Плану.

Для формування бачення та необхідних подальших кроків регіональні консультанти представили успіхи, проблеми, перешкоди, потреби у впровадженні реформи з децентралізації у кожній з областей.

Під час заходу відбулися засідання трьох робочих груп щодо організаційно-правових, бюджетних питань та комунікацій. Експерти АМУ спільно з консультантами розглянули напрями діяльності згідно Меморандуму між Мінрегіоном та АМУ, а саме: функції та завдання для регіональних консультантів, побудови взаємодії з учасниками процесу впровадження децентралізаційної реформи. Консультанти обмінялися досвідом та презентували напрацювання Офісів реформ.

Експерти комунікаційної групи АМУ презентували регіональним консультантам з комунікацій завдання та напрями роботи. Окрема увага була приділена діяльності щодо ідентифікації та просування успіхів реформ.

ЗАХОДИ ДЛЯ КОНСУЛЬТАНТІВ З БЮДЖЕТНИХ ПИТАНЬ

7-8 липня 2016 року у місті Київ проведена дводенна робоча нарада для регіональних консультантів проекту ПУЛЬС з питань бюджету. Нарада проходила у форматі трьох робочих груп, на яких консультантам було презентовано актуальні доповіді за напрямками:

- делеговані повноваження та реформування соціальних стандартів;
- підходи до розробки Муніципального реєстру;
- алгоритм розрахунку бюджету об'єднаної територіальної громади.

Учасники розглянули напрацьовані концепції, обговорили проблемні питання за цими напрямками, висловили свої пропозиції та зауваження. Опрацювали технічні завдання, план заходів по кожному із напрямів та затвердили склад постійних робочих груп для подальшої роботи по них.

ЗАХОДИ ДЛЯ КОНСУЛЬТАНТІВ З КОМУНІКАЦІЙ

9-10 червня 2016 року семінар-нараду для комунікаторів проведено у Кам'янці-Подільському. Захід проведено у співпраці проектів ПУЛЬС та Українсько-Шведського проекту «Підтримка децентралізації в Україні». Представники міської ради Кам'янець-Подільського презентували досвід створення позитивного іміджу міста, розвитку туризму, залучення інвестицій.

В ході семінару для комунікаторів АМУ відбувся інтерактивний тренінг із залученням іноземного експерта за напрямками: визначення комунікаційних пріоритетів для проектів, цільової аудиторії та партнерів; створення меседжів та історій, ідеї для впливових презентацій; інструменти використання нових ІКТ в публічній комунікації; робота з традиційними та соціальними медіа.

У другий день заходу АМУ організувала навчальний візит у Дунаєвецьку ОТГ. Консультанти отримали нагоду поспілкуватися з очевидцями об'єднання та побачити його реальні результати, поширити цю інформацію. Матеріали, які висвітлюють конкретні приклади життя громад після реформи – успіхи, перешкоди та шляхи подолання, видимі зміни, є, на переконання медійників, найбільш ефективними та резонансними.

22-23 серпня семінар-нараду з регіональними консультантами з питань комунікацій проведено у Києві. У режимі он-лайн до наради приєдналися виконавчі директори РВ АМУ.

Перед учасниками виступив перший заступник виконавчого директора АМУ О.Слобожан, який зупинився на перших результатах акції «Децентралізаційний марафон», яка у серпні досягла «екватору», подальших завданнях регіональних консультантів, зокрема, у сфері інформування та комунікацій.

Презентовано результати соціологічного дослідження громадської думки. Загальнонаціональне опитування «Визначення рівня обізнаності та ставлення населення до змін, які відбуваються або очікуються: в організації місцевого самоврядування; в системі надання публічних послуг та в інших сферах місцевого самоврядування» проведено на замовлення АМУ в рамках проекту ПУЛЬС у квітні-червні 2016 року.

Практичну частину семінару для комунікаторів присвячено тренінгу з відеозйомки та відеомонтажу. Під керівництвом досвідченого тренера консультанти АМУ та співробітники Центру комунікацій АМУ навчалися правилам зйомки об'єктів, запису інтерв'ю, монтажу відеофайлів у професійному відеоредакторі.

*Остання зустріч з консультантами з питань комунікацій у 2016 році **планується 20-21 грудня** під час «Прес-клубу децентралізаційної реформи», який АМУ проведе для 100 представників регіональних та центральних ЗМІ з усіх регіонів.*

У наступному році АМУ планує продовжити діяльність регіональних консультантів в офісах реформ в РВ АМУ.

У 2016 році експерти АМУ підготувала та поширила оновлене та актуалізоване видання - серію модулів-посібників для органів місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад:

Модуль 1. Типовий статут територіальної громади та Примірне положення про старосту.

Модуль 2. Процедурні питання організації роботи органів місцевого самоврядування об'єднаної територіальної громади.

Модуль 3. Організація роботи виконавчих органів місцевого самоврядування. Примірні положення структурних підрозділів.

Модуль 4. Алгоритм основних дій з реорганізації органів місцевого самоврядування.

Модуль 5. Механізм формування та виконання бюджету об'єднаної територіальної громади.

Модуль 6. Повноваження органів місцевого самоврядування об'єднаних громад у сфері земельних відносин та містобудування.

Модуль 7. Стратегія розвитку об'єднаної територіальної громади.

5. КОНСУЛЬТАТИВНА ТА ПРАВОВА ДОПОМОГА МІСТАМ

У 2016 році діяльність АМУ щодо надання консультацій та правової допомоги громадам-членам була реорганізована - починаючи з березня консультації органам місцевого самоврядування надають регіональні консультанти з юридичних та бюджетних питань, які працюють регіональних відділеннях АМУ за підтримки Проекту ПУЛЬС.

Завдяки цьому спроможність АМУ щодо консультативної та правової допомоги органам місцевого самоврядування суттєво зростає. Якщо у 2015 році експерти центрального офісу АМУ надали 747 юридичних консультацій в режимі мобільного зв'язку, то **за 2016 рік надано 3000 юридичних консультацій** та роз'яснень з таких питань:

- організаційно-правові засади місцевого самоврядування 1593;
- адміністративні послуги 65;
- житлово-комунальне господарство 15;
- місцеві фінанси 1100;
- земельні відносини та комунальна власність 60;
- місцевий економічний розвиток 88;
- охорона здоров'я 15;
- соціальний захист та допомога 13;
- освіта 51;

Окрім того, експерти Центру аналізу та розробки законодавства АМУ готують методичні рекомендації та узагальнені роз'яснення, а також публікують на сайті відповіді на запитання, які користувачі подають прямо з сайту.

Починаючи з вересня, коли було введено в дію модернізований сайт АМУ, опубліковано 25 консультативних роз'яснень.

Важливим завданням АМУ та її регіональних консультантів у звітному році стало надання правової допомоги органам місцевого самоврядування в процесі формування об'єднаних територіальних громад. За півроку (починаючи з червня) відбулося майже 1000 виїздів у потенційно об'єднані громади з метою проведення інформаційно-роз'яснювальних заходів, зустрічей, консультування тощо. Ця робота проводилася в рамках започаткованої АМУ всеукраїнської акції «Децентралізаційний марафон».

6. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПОСАДОВИХ ОСІБ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД

АМУ ставить перед собою важливе завдання сприяння формуванню корпусу професійних посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад, які завдяки застосуванню сучасних форм та методів муніципального управління зможуть забезпечити надання якісних адміністративних послуг жителям громад.

Цей напрям у діяльності АМУ набуває все більшого значення, оскільки в процесі реалізації децентралізаційної реформи органи місцевого самоврядування отримують нові повноваження та обов'язки, а службовці місцевого самоврядування, зокрема й об'єднаних територіальних громад, потребують нових знань та підвищення професійного рівня. У 2016 році АМУ у рамках проекту ПУЛЬС запровадила нові навчально-просвітницькі заходи для своїх членів та представників ОТГ.

Школи з проектного менеджменту, п'ятиденні тренінги, програма яких передбачає вивчення всього проектного циклу: формулювання проектної ідеї, її втілення в проектній пропозиції, планування бюджету, розгортання, впровадження проекту та звітування за його реалізацію, а також моніторинг результативності виконання.

АМУ ставить перед собою мету - сформувати у представників органів місцевого самоврядування навички з розробки та впровадження розвиткових проектів. Адже вміння написати конкурентну проектну пропозицію є одним із основних чинників спроможності органу місцевого самоврядування залучити грантові і кредитні ресурси від різноманітних міжнародних організацій та програм у розвиток громади. Протягом 2016 року АМУ провела **три Школи з проектного менеджменту**, в яких взяв участь 71 представник органів місцевого самоврядування. Зважаючи на чималий інтерес до цієї тематики, відбір до участі у тренінгах проходив на конкурсних засадах. Учасники Школи отримують сертифікат.

15 - 19 серпня у Южному (Одеська область) працювала перша Школа з проектного менеджменту для представників об'єднаних територіальних громад. Учасниками навчання стали представники ОТГ з 13 регіонів України.

Учасники вивчили питання підготовки проектів на здобуття бюджетного та позабюджетного фінансування для розвитку об'єднаної територіальної громади. Корисним стало вивчення особливостей і специфіки діяльності національних та міжнародних донорів на прикладах ДФРР та грантових конкурсів ЄС. Усі лекції супроводжувалися практичними заняттями в малих і великих групах.

12-16 вересня в Ірпені (Київська область) пройшла друга Школа з проектного менеджменту для представників органів місцевого самоврядування. Навчання проходили представники міст обласного значення з 10 областей.

Під час тренінгу учасники вивчали: що таке проект, який життєвий цикл проекту та типи проектів за сферами реалізації, можливі джерела фінансування проектів; інструменти, необхідні для підготовки проектною пропозиції. Усі теоретичні блоки супроводжувалися практичним вправами, які виконувалися в малих групах і базувалися на прикладах реальних проектів економічного розвитку території. Багато уваги приділено налагодженню партнерства та веденню комунікацій.

17-21 жовтня у Запоріжжі проведено третій цикл навчань з тематики інструментарію місцевого економічного розвитку. У навчанні взяли участь представники міст, селищ та об'єднаних територіальних громад з 10 областей.

Результатом навчання у Школі стала підготовка кожним учасником концепції проектної пропозиції з розвитку своєї громади. При цьому, учасникам було запропоновано протягом тижня удосконалити індивідуальні проекти та надіслати їх тренерам на оцінювання. Як і на попередніх тренінгах, учасники вивчали структуру проекту з детальним опрацюванням «проблеми», «мети і завдань проекту», «опису заходів», «очікуваних результатів та моніторингу», «бюджету проекту», «логіко-структурної матриці проекту».

Практикуми з розробки законодавства, навчальні заходи, які АМУ провела у співпраці з Парламентським офісом місцевого самоврядування. Головна мета - отримання учасниками практичних знань і навичок з розробки проектів нормативно-правових актів та супровідних документів, вивчення базових принципів законотворчої роботи та законодавчого процесу, ознайомлення з роботою Верховної Ради України та парламентських Комітетів. Впровадження навчальної програми сприятиме залученню місцевих фахівців до роботи з розробки і удосконалення законодавства, необхідного для реалізації галузевих реформ.

Протягом року у Верховній Раді України проведено **9 дводенних практикумів** за напрямками: місцеві фінанси, земля та комунальне майно, сталий розвиток та містобудування, житлово-комунальне господарство, адміністративні послуги, освіта, соціальний захист населення, охорона здоров'я, організаційне та кадрове забезпечення. Всього у практикумах взяли участь 210 посадовців з усіх областей України.

Учасники визначалися Асоціацією на конкурсній основі з числа місцевих посадовців громад-членів АМУ, а після проходження навчання їм видавалися сертифікати.

Практикуми із застосування законодавства - це одноденні заходи для працівників місцевого самоврядування, що проводяться у регіональних відділеннях АМУ. Головна мета – вивчення і роз'яснення застосування законодавчих новацій та чинних законів, обмін досвідом. Тематику практикумів визначають РВ АМУ за результатами моніторингу потреб у консультуванні та роз'ясненні законодавства серед своїх членів. Найбільше уваги було приділено вивченню бюджетного, земельного, антикорупційного законодавства, а також правовому регулюванню здійснення публічних закупівель, надання адміністративних послуг, управління житловим фондом та формування об'єднаних територіальних громад. У 2016 році проведено **115 практикумів із застосування законодавства**, в яких взяли участь понад **2600** місцевих службовців.

Професійний розвиток службовців органів місцевого самоврядування – серед пріоритетів діяльності Асоціації міст України. Тому усі заходи професійного розвитку, започатковані АМУ цього року, планується продовжити і в наступному році.

Для сприяння професійній діяльності посадовців місцевого самоврядування АМУ протягом року підготувала, видала та поширила серед своїх членів такі **посібники**:

«Рекомендації з підготовки проектів розвитку територіальних громад»

Професійний розвиток службовців органів місцевого самоврядування та сталий економічний розвиток міст - у пріоритетах діяльності Асоціації. У жовтні опубліковано новий посібник, підготовлений галузевими аналітиками Асоціації. Видання готувалося із врахуванням потреб та на численні запити представників міст.

У посібнику наведено технічні завдання та надано рекомендації з підготовки ресурсних проектів за десятьма пріоритетними напрямками розвитку територіальних громад: Інститут розвитку громади; Центр на-

дання адміністративних та соціальних послуг; оптимізація освітніх послуг; оптимізація надання медико-соціальних послуг; публічна безпека та правопорядок; залучення громадськості до прийняття рішень; організація надання житлово-комунальних послуг; дорожня безпека та управління дорожнім рухом; Управління будівництвом та благоустроєм; організація дозвілля в громаді.

«Формування спроможних громад» (2-ге видання)

У відповідь на численні запити Асоціація перевидала, актуалізувавши інформацію з врахуванням минулорічного досвіду, практичний посібник щодо формування спроможних громад.

Перше видання посібника (здійснене у рамках проекту ДІАЛОГ) у 2015 році здобуло велику популярність. Наприкінці 2015 року до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» були внесені зміни щодо процесу об'єднання територіальних громад. Вони знайшли своє відображення у другому виданні.

Посібник покликаний допомогти громадам в процесі об'єднання. Він описує технологію процесу об'єднання, носить інформаційно-просвітницький та практичний характер. Публікація розрахована, у першу чергу, на сільських, селищних, міських голів та депутатів місцевих рад, а також на тих, хто займається практичною реалізацією положень законодавства з формування спроможних громад.

Електронна версія посібника розміщено у вільному доступі на сайті АМУ у розділі «Бібліотека». Посібник використовується регіональними консультантами ПУЛЬСу при виїздах у громади в рамках «Децентралізаційного марафону» для надання консультацій потенційним ОТГ та для інформаційної агітації.

«Можливості для розвитку громади»

Довідник містить перелік основних міжнародних організацій, які надають підтримку органам місцевого самоврядування, недержавним організаціям, ініціативним групам. Основна увага у збірці приділена актуальним проектам підтримки міжнародними організаціями України у сфері децентралізації та регіональної політики. Ця інформація корисна, перш за все, муніципалітетам, а також усім, хто цікавиться участю міжнародної спільноти у здійсненні реформування в Україні. Довідник показує весь спектр можливостей для розвитку та покликаний підштовхнути муніципалітети до залучення донорських коштів на розвиток населених пунктів.

Електронна версія посібника розміщено у вільному доступі на сайті АМУ у розділі «Бібліотека».

7. ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА

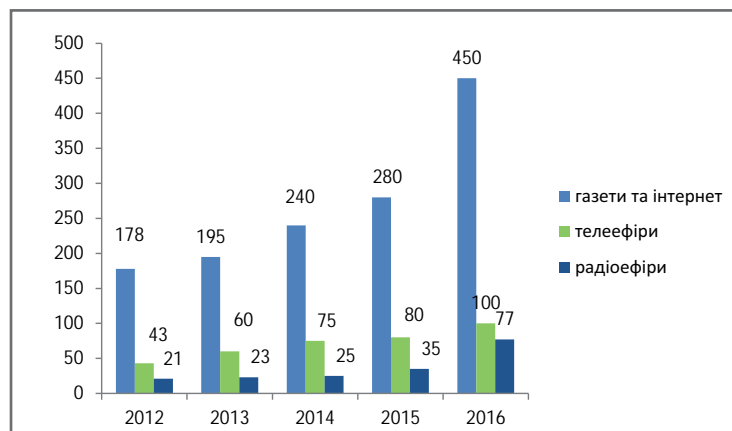
Метою інформаційної політики АМУ є зміцнення її іміджу та репутації, зростання впливовості Асоціації як захисника інтересів місцевого самоврядування на державному, регіональному та місцевому рівнях.

Асоціація міст України веде активну інформаційну, просвітницьку та комунікаційну діяльність, спрямовану на просування реформ місцевого самоврядування, поширення успіхів децентралізації, стимулювання об'єднання територіальних громад, підвищення обізнаності громадськості процесів децентралізації влади та посилення ролі місцевого самоврядування. АМУ здійснює таку діяльність на принципах відкритості, адресності, доступності, об'єктивності, партнерства та орієнтованості на результат.

У 2016 році АМУ значно зміцнила та підсилила інформаційно-комунікаційну діяльність.

Протягом року забезпечено **регулярну присутність Асоціації в інформаційному просторі** як на загальнодержавному, так і місцевому рівнях. Протягом року проведено два «Прес-клуби децентралізаційної реформи» для журналістів центральних і регіональних ЗМІ, регулярні засідання прес-клубів в РВ АМУ. Центральні та регіональні медіа широко висвітлювали масштабні загальнодержавні та фахові регіональні заходи АМУ. Діяльність АМУ висвітлено та загадано у понад **1800** матеріалах друкованих та електронних ЗМІ.

Фахові коментарі та інтерв'ю експертів Асоціації традиційно забезпечують висвітлення гострих питань і проблем місцевого самоврядування та позиції Асоціації у друкованих та Інтернет ЗМІ, на телебаченні та радіо. За звітний рік опубліковано понад **450** публікацій друкованих видань та інтернет медіа, відбулося більше **100** телевізійних та **77** радіоефірів.

Одним із пріоритетів у звітному році стало супроводження децентралізаційних реформ, роз'яснення їх суті та очікуваних результатів, популяризація успіхів. Діяльність, направлену на промоцію децентралізації та об'єднання територіальних громад, Асоціація інтенсифікувала завдяки використанню різноманітних каналів та механізмів поширення інформації; розробці нових цікавих інформаційних продуктів та меседжів, а також роботі 24 регіональних консультантів з комунікацій.

Містками до інформаційного «серця» кожної громади-члена АМУ стали Офіси з впровадження реформ у регіональних відділеннях АМУ. Три професійні консультанти – з юридичних, бюджетних питань та комунікацій – підкріплюють діяльність АМУ в областях. Регіональні консультанти з питань комунікацій забезпечують інформаційне супроводження заходів «Децентралізаційного марафону», розповсюджують у регіональних медіа інформацію і «гарячі» новини про позицію та діяльність АМУ, проводять прес-конференції та заходи для ЗМІ, збирають та поширюють успіхи громад, співпрацюють з радіо та ТБ та інше.

Власні інформаційні ресурси АМУ забезпечили поширення інформації про діяльність та позицію Асоціації, надання інформаційних послуг громадам-членам.

Офіційний веб-сайт www.auc.org.ua є визнаним достовірним джерелом про стан місцевого

самоврядування та життя громад, професійної та спеціалізованої аналітики у сфері місцевого самоврядування, децентралізаційної реформи та об'єднання територіальних громад. На сайті представники громад можуть отримати новинну та аналітичну інформацію щодо:

- розробки експертами АМУ законопроектів та підтримки їх прийняття, участі експертів АМУ у публічних заходах, коментарі для ЗМІ;

- співпраці з парламентськими Комітетами (надання рекомендацій, пропозицій, зауважень, підтримка чи доопрацювання законопроектів);

- звернень до вищих органів державної

влади з актуальних та проблемних питань органів місцевого самоврядування, підтримки децентралізації;

- висвітлення загальнодержавних та заходів у регіональних відділеннях АМУ;
- діяльності регіональних консультантів Офісів реформ при РВ АМУ;
- діяльності ОТГ, успіхів децентралізації та бюджетної реформи;
- роз'яснення для органів місцевого самоврядування, підготовлені АМУ;
- головних новин у сфері місцевого самоврядування та децентралізації;
- можливостей для розвитку представників міст та інше.

У 2016 році Асоціація модернізувала та оновила свій веб-сайт, який тепер став інтерактивною платформою для експертного діалогу представників місцевого самоврядування, обміну досвідом, напрацювання пропозицій до удосконалення галузевого законодавства.

Особливо актуальна та важлива інформація публікується на головній сторінці сайту АМУ у «Топ-новинах», поширюється серед медіа шляхом «гарячої» розсилки.

З головної сторінки сайту (кнопка «Децентралізація») забезпечено перехід на 10 галузевих платформ за напрямками: «Місцеві Фінанси», «Земля та Майно», «Кадри та Організація роботи», «Сталий економічний розвиток», «Освіта», «Охорона здоров'я», «Соціальний захист», «Адміністративні послуги», «ЖКГ», «Об'єднання громад».

Кожна галузева платформа – це майданчик для віртуального спілкування представників міст/селищ/сіл, центральних органів влади, експертів. Окрім стрічки тематичних новин, проблем та шляхів їх вирішення галузі, Стратегії її розвитку, на кожній платформі містяться інтерактивні інструменти: «Форум: обговори з колегою» для обговорення проблемних питань та дискусій; «Закони: розробляй, проваджуй» для подачі пропозицій до діючого законодавства або розробки нових проектів; «Консультації: запитай експерта» для отримання консультацій від галузевих експертів АМУ.

Окрім цього, АМУ забезпечила на сайті: можливість ініціювання петицій перед Правлінням

АМУ (розділ «Е-петиція»), подання ідей щодо розвитку громади (розділ «Ярмарок ідей»), поширення успіхів ОТГ та децентралізації (розділ «Успіхи»), обмін досвідом щодо кращих практик місцевого самоврядування (розділ «Кращі практики»), збір інформації щодо муніципальної статистики та соціології, доступ до аналітичних, довідкових, презентаційних видань у сфері місцевого самоврядування (розділ «Бібліотека»).

З сайту забезпечено перехід на сторінки у соціальних медіа, через які також поширюється інформація про діяльність АМУ, децентралізацію та реформу місцевого самоврядування.

Трафік сайту у місяць становить близько 15 тис. відвідувачів.

АМУ у соціальних мережах

Офіційна сторінка у Facebook слугує для поширення інформації про діяльність, заходи, видання, експертні висновки та аналітики Асоціації серед широкого загалу. Головними перевагами соціальних медіа для комунікації є швидкість, близькість до «адресата», легкий обмін та отримання фідбеку від аудиторії. Протягом останнього року значно виросла кількість користувачів, які читають та слідкують за сторінкою АМУ, яка складає вже більше 4 тисяч.

Офіційний канал на Youtube є платформою для розміщення відеоінформації АМУ. Весь контент поділено за тематикою: «Асоціація у ЗМІ» (сюжети про заходи АМУ) та «Коментарі експертів АМУ» (цитати та експертні коментарі), «Соціальні ролики» (соціальна реклама, яку АМУ виготовила у 2015 році для висвітлення переваг децентралізації), «Твоя влада» (відео з циклу передач, які АМУ виготовляла у партнерстві з «5 каналом»), «ЗМІСТОВна Україна» (цикл програм про міста та реформу місцевого самоврядування, яку АМУ виготовляла у співпраці з «Тонісом» та «УТ-1»). У 2016 році додано нові канали, які постійно актуалізуються: «Децентралізація та успіхи реформ» (сюжети про успіхи громад та досягнення в результаті децентралізації), «Акція Децентралізаційний марафон» (відеосюжети про інформаційні заходи в регіонах, які проводять регіональні консультанти АМУ), «ТБ-проект «ПУЛЬС реформ» (серія включень з програм на центральному ТБ про важливі події у сфері децентралізації за участі експертів АМУ та відеосюжети про успіхи громад).

Видання АМУ

Вісник Асоціації міст України – традиційне щомісячне видання, що висвітлює важливу діяльність та головні події АМУ за місяць, актуальні новини українських та закордонних міст, містить аналітику та роз'яснення для представників органів місцевого самоврядування та інше. Поширюється в електронному вигляді на сайті та у соціальних мережах, а в друкованій версії розсилається у громади члени-АМУ, поширюється на заходах АМУ. Протягом 2016 року опубліковано 11 номерів видання, з яких один спеціальний випуск за підсумками XII Українського муніципального форуму.

Е-дайджест «ПУЛЬС ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ» - щотижневий електронний двомовний бюлетень про важливі новини Асоціації, законодавчі новації та події у сфері місцевого самоврядування і реформи децентралізації за тиждень. Поширюється серед партнерських проектів міжнародної технічної допомоги, що працюють у сфері розвитку демократії, міжнародних та українських експертів, серед зацікавлених осіб.

«Прес-новини АМУ» – щотижневий електронний видання для центральних та регіональних ЗМІ, прес-служб міст.

«Місцеве самоврядування у 2015 році» - щорічний аналітичний звіт про стан і перспективи місцевого самоврядування, вплив законодавчих новацій у цій сфері.

Загальнонаціональне опитування щодо визначення рівня обізнаності та ставлення населення до змін, які відбуваються або очікуються у сфері місцевого самоврядування

У квітні-червні 2016 року Асоціація в рамках проекту ПУЛЬС провела загальнонаціональне опитування «Визначення рівня обізнаності та ставлення населення до змін, які відбуваються або очікуються: в організації місцевого самоврядування; в системі надання публічних послуг та в інших сферах місцевого самоврядування». На замовлення АМУ опитування провів Центр соціальних експертиз Інституту соціології НАН України.

Обсяг вибірки опитування: посадових осіб органів місцевого самоврядування - 400 респондентів (репрезентативна за регіоном, типом сільських громад за чисельністю жителів). Опитування відбулося в кожній області України, крім території АР Крим і частин Донецької та Луганської областей, які тимчасово не знаходяться під контролем української влади.

Головна мета соціологічного дослідження - виявити ставлення до децентралізаційних реформ і різних систем місцевих виборів, основні потреби, рівень задоволеності та поінформованості щодо галузевих реформ. Паралельно проводилося опитування службовців органів місцевого самоврядування з близького кола питань. Підсумки та висновки цього опитування стали підґрунтям для визначення засад розробки стратегій секторальних реформ (детальніше читайте у розділі 3 цього звіту).

Для поширення результатів соціологічного дослідження АМУ підготувала **інфографіку** «Опитування населення» та «Опитування посадових осіб органів місцевого самоврядування» та поширила її на своїй веб-сторінці та різноманітних заходах.

Всеукраїнська акція «Децентралізаційний марафон»

З метою посилення інформування суспільства щодо процесів та реальних результатів реформи децентралізації, стимулювання та активізації нової хвилі об'єднання територіальних громад Асоціація міст України 21 червня 2016 року під час XII Українського муніципального форуму оголосила старт всеукраїнської акції «Децентралізаційний марафон». Урочистий початок марафону оголосили Віце-прем'єр-міністр Г.Зубко, Перший заступник Глави Адміністрації Президента України В.Ковальчук та Голова Асоціації міст України, Київський міський голова В.Кличко. Посадовці своїми підписами засвідчили політичну волю різних гілок влади до децентралізаційних реформ та підтримку Асоціації міст України як безпосереднього учасника реалізації реформ з децентралізації влади.

Протягом півроку (з червня по грудень) у громадах всіх областей проводилися понад 1000

виїзних інформаційно-консультаційних та роз'яснювально-мотивуючих заходів.

Під час зустрічей з громадами регіональні консультанти Асоціації роз'яснювали правові аспекти та етапи об'єднання, консультували та допомагали готувати документи, інформували про переваги та перспективи децентралізації, розвіювали міфи, ілюстрували позитивні приклади вже об'єднаних громад, спілкували з мешканцями і представниками місцевої влади.

Одразу після оголошення старту «марафону» створено його офіційну сторінку у мережі Facebook. Її наповненням займаються 24 регіональні консультанти з питань комунікацій АМУ. Кожного дня вони поширюють інформацію про хід об'єднання в областях, проблеми та перешкоди, публікують історії успіхів вже об'єднаних громад, висвітлюють підсумки заходів «Децентралізаційного марафону». Таким чином, Асоціація:

- створила відкриту інформаційну платформу, загальноукраїнське першоджерело інформації про: потенційні об'єднані громади в Україні, проблеми, які гальмують реформу, настрої та готовність жителів до реформи.

- володіє ексклюзивною інформацією за принципом «знизу-вгору», яка використовується для посилення аналітичної чи правової допомоги в конкретному регіоні чи громаді. Проблемні питання з метою їх якнайшвидшого вирішення Асоціація виносить на рівень державного діалогу.

- забезпечила «горизонтальну комунікацію» у різних регіонах: обмін досвідом, практикою та інформацією щодо кращого вирішення проблем та ефективних механізмів комунікації. Представники громад можуть ділитись своїми здобутками, консультуватись щодо незрозумілих нюансів реформи задля уникнення помилок та щоб спільно – через діалог, зробити свої громади успішними.

Про успіх сторінки «Децентралізаційний марафон» свідчить її відвідуваність - близько 30 тисяч користувачів протягом місяця і ця цифра продовжує зростати. Запрошуємо відвідати: <https://www.facebook.com/decentralization.marathon/>

На початку акції для залучення регіональних ЗМІ до інформаційної підтримки «Децентралізаційного марафону» регіональні консультанти з комунікацій провели у кожній області прес-конференції та прес-клуби. Спікерами на цих заходах виступили: представник ОДА, відповідальний за реформу в області, директор РВ АМУ, регіональні консультанти з фінансових, правових питань та з комунікацій, представник громади області, яка вже об'єдналася. Журналістам роз'яснено суть та мету акції, переваги децентралізації. Представників медіа запрошено долучатися до виїзних заходів та відвідувати успішні вже об'єднані громади. Під час прес-конференцій оголошено старт конкурсу для регіональних ЗМІ на краще висвітлення «Децентралізаційного марафону» під назвою «СПРОМОЖНІ ГРОМАДИ – СИЛЬНА ДЕРЖАВА».

Телевізійний проект «ПУЛЬС РЕФОРМ»

У жовтні Асоціація міст України у співпраці з медіа-агентством започаткувала телевізійний проект ПУЛЬС РЕФОРМ. Головна мета – забезпечення медіа-підтримки децентралізаційних процесів в Україні, демонстрація переваг та перших результатів реформ на прикладі успішних громад, сприяння формуванню позитивного іміджу та громадської підтримки реформи з децентралізації.

Для охоплення якнайширшого кола глядачів трансляція ТБ-продуктів ведеться на різноманітних за аудиторіями та форматом телеканалів у прайм-тайм:

- на «5 каналі» та «112 каналі» новинні сюжети про успіхи об'єднаних територіальних громад;
- на ТРК ЕРА «Гість в студії» у ранковій програмі»
- на ICTV у програмі «Ранкова кава» інтерв'ю гостя або сюжет про життя громади.

Переглянути відеосюжети, що вийшли в ефір, можна у розділі «ТБ-проект ПУЛЬС РЕФОРМ» на офіційному каналі АМУ в мережі YouTube.

За час співпраці у 2016 році в телеефір вийшло 30 сюжетів, з яких 20 – новинних, 10 – гостьових.

Радіoproект «ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЙНИЙ МАРАФОН» на Українському Радіо

У серпні 2016 року Асоціація міст України започаткувала серію радіoproграм «Децентралізаційний марафон» у співпраці з «Українським радіо». Головна мета – висвітлити хід марафону у конкретній області та успіхи об'єднаних громад для широкого кола слухачів по всій Україні.

Програми виходять в ефір на дротовому радіо на хвилі 105.0 FM двічі на тиждень - у середу о 20.30 год та у п'ятницю о 12.15 год. Послухати «Децентралізаційний марафон» можна на сайті Українського радіо <http://www.nrcu.gov.ua/> он-лайн.

У 2016 році вийшло в ефір більше 40 програм.

Поширення успіхів децентралізаційної реформи

Асоціація міст України переконана, що ефективним методом стимулювання та мотивування до подальшого об'єднання територіальних громад, промоції децентралізації є приклади позитивних змін та результатів вже об'єднаних громад.

У 2016 році АМУ розпочала роботу над національною базою успіхів децентралізаційної реформи та продовжила збір кращих практик місцевого самоврядування. Актуальна інформація з усіх областей збирається регіональними консультантами з питань комунікацій. АМУ забезпечує максимальне поширення цієї інформації у теле-, радіо-просторі та серед інтернет-медіа.

Переважна більшість історій успіху висвітлюють переваги та позитиви громад, які вони отримали в результаті об'єднання: збільшення фінансових ресурсів та використання їх на розвиток громади, можливість залучення коштів державної субвенції та міжнародних донорських коштів, формування стратегій громади, модернізація інфраструктури та об'єктів благоустрою, ефективну організацію надання адмінпослуг та відкриття ЦНАПів тощо. Кращі практики ілюструють запровадження громадами (об'єднаними та ті, що не об'єдналися) механізмів доброго врядування та ефективного використання збільшеного місцевого бюджету, розвиток інформаційних ресурсів громади та її промоції, залучення інвестицій та інше.

Перш за все, досягнення та перші результати об'єднаних громад отримують поширення на офіційному сайті Асоціації, де створено та **ведеться спеціальний розділ «Успіхи»**. У рамках започаткованої інформаційної кампанії «Ні дня без успіху» тут щодня публікується мінімум одна новина про успішне досягнення громади або кращу практику у рамках децентралізації. Інформація також поширюється на сторінці АМУ у мережі Facebook.

На офіційному каналі Асоціації у мережі Youtube створено та ведеться **відеотека «Децентралізація та успіхи реформ»**, де відео збираються та сортуються за регіональним принципом. Це сюжети, інтерв'ю та записи із регіональних заходів, що висвітлюють переваги та позитиви громад, які вони отримали в результаті об'єднання. Перехід на відеотеку забезпечено з головної сторінки офіційного сайту АМУ.

З жовтня 2016 року успішні громади стають героями новинних сюжетів, які виходять на центральних телеканалах («5 канал», «112», ТРК ЕРА, ICTV) у рамках започаткованого Асоціацією телевізійного проекту «Пульс реформ». А в рамках співпраці АМУ та «Українського радіо» історії успіху децентралізації та об'єднання громад можна почути двічі на тиждень на хвилях цього радіо, що має найбільше покриття в Україні.

Промоційні заходи АМУ

Протягом 2016 року з метою поширення ідей та меседжів децентралізації Асоціація провела ряд медіа-івентів з охопленням різних аудиторій.

Заходи для ЗМІ

«Прес-клуб децентралізаційної реформи»

Протягом 2016 року Асоціація міст України провела два національні прес-клуби для представників регіональних ЗМІ.

25-26 лютого у Києві Асоціація міст України провела навчально-інформаційний семінар для 100 представників регіональних та центральних ЗМІ з усіх регіонів. Саме ця когорта ЗМІ часто працює в умовах несприяття та обмеженого інформування з боку влади, а, отже, потребує надійної інформаційної підтримки.

Асоціація ставила собі за мету роз'яснення журналістам пріоритетів децентралізації на 2016 рік, необхідних законодавчих змін, проведення галузевих реформ. Адже поглиблення знань журналістів у темі децентралізації сприятиме їм об'єктивно і доступно висвітлювати цю тему у ЗМІ, що сприятиме зміцненню громадської підтримки реформ.

Перед медійниками виступили Виконавчий директор АМУ М.Пітцик, Віце-прем'єр-міністр – Міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Г. Зубко, Заступник Директора Місії USAID в Україні Джон Пеннел. Гостями заходу стали представники міжнародних донорських організацій та проектів МТД.

У ході семінару презентовано діяльність Асоціації та місії і цілі проекту ПУЛЬС для партнерських проектів, а також презентовано річний звіт «Місцеве самоврядування. 2015 рік». Відбулася церемонія підписання Плану дій на виконання Меморандуму про узгодження мети діяльності щодо впровадження реформи місцевого самоврядування між Мінрегіоном і АМУ (сам Меморандум підписано 16 лютого).

Експерти АМУ виступили з презентаціями, в яких розкрили важливі питання: чому Україні потрібна децентралізація; підсумки перших етапів реалізації реформи; здобутки фіскальної децентралізації; як на практиці відбувається формування спроможних громад.

Медійники також отримали змогу пройти професійні тренінги з комунікацій та журналістської майстерності на тему: «Журналісти та реформи: пояснювати, критикувати, заохочувати» (Рада Європи), «Як просто і доступно писати про бюджет» (Проект «У-Медіа», Інтерньюз), «Як медіа впливає на громадську думку» («Програма медіаграмотності для громадян», IREX Україна).

У рамках семінару Асоціація організувала для представників медіа «Каву з Віце-прем'єр-міністром». Журналісти отримали змогу у неформальній обстановці поспілкуватися з Г.Зубком. За підсумками спілкування зі ЗМІ віце-прем'єр Г.Зубко на своїй сторінці у ФБ написав:

«Сьогоднішня зустріч у Прес-клубі децентралізаційної реформи вкрай необхідна. Нам дуже важливо побудувати нормальну комунікацію з регіональними ЗМІ, щоб донести повну інформацію про реформу децентралізації. Ми маємо максимально пояснити, яка робота проводиться по реформуванню місцевого самоврядування.»

25 років незалежності в Україні існувала радянська система управління. Настав час повністю зруйнувати цю не ефективну систему, яка не дозволяла людям приймати рішення на місцях про організацію їхнього життя».

20-21 грудня відбудеться захід для 100 представників центральних та регіональних ЗМІ з усіх регі-

онів. Учасниками стануть переможці Конкурсу «СПРОМОЖНІ ГРОМАДИ – СИЛЬНА ДЕРЖАВА», який АМУ провела серед регіональних ЗМІ на краще висвітлення «Децентралізаційного марафону».

Конкурс проводився протягом липня-листопада у кожній області окремо, а його організаторами виступили регіональні відділення АМУ. Мета – залучення регіональних ЗМІ до просування децентралізаційної реформи, висвітлення процесу об'єднання та формування спроможних громад, поширення інформації про життя громад після об'єднання, їх успіхи та розвиток.

Заходи для молоді

Школа з децентралізації для молоді

7-11 листопада 2016 року у Києві Асоціація провела Школу з децентралізації для молоді. Захід приурочено до річниці перших виборів у 159 ОТГ.

Учасники Школи – 50 молодих людей з усіх регіонів України, які працюють в ОМС або навчаються у вишах та спеціалізуються на суспільних науках, цікавляться питаннями децентралізації та бажають поєднати свою професійну діяльність з розвитком місцевого самоврядування.

Викладачами виступили експерти Проекту ПУЛЬС. Слухачі Школи дізналися про систему організації місцевого самоврядування в Україні, різноманітні аспекти децентралізації, стратегію комунікації реформ, роль асоціацій місцевого самоврядування.

Програма Школи передбачала інтерактивні заходи - дискусії, роботу в групах, «мозкові штурми». Також для учасників було організовано екскурсії до Парламенту та до Київського ЦНАП. По завершенню програми слухачам вручено Сертифікати.

Школу особисто відвідав та привітав учасників Віце-прем'єр-міністр України Геннадій Зубко:

«Саме молоді лідери повинні об'єднувати навколо себе людей, які прагнуть якісних змін в країні» та наголосив, що надзвичайно важливо не боятись брати на себе відповідальність за зміни, за реформу з децентралізації.

Молоді, активні та успішні люди - майбутнє держави, саме тому дуже важливо і надалі продовжувати навчатись та працювати на благо своєї країни. Г.Зубко висловив позицію, що Асоціація міст України створює прекрасні можливості для професійного, інтелектуального розвитку, адже важливо не просто передати владу на місця, потрібно навчити людей, насамперед молодь, ефективно використовувати можливості, які дає децентралізація.

Всеукраїнський урок децентралізації у веб-форматі

6 грудня 2016 року Асоціація міст України провела Всеукраїнський урок місцевого самоврядування у веб-форматі. До участі у заході в режимі он-лайн долучилися школярі та викладачі майже 300 загальноосвітніх навчальних закладів з усіх областей України.

Спікерами виступили Віце-прем'єр-міністр України Г.Зубко та Голова парламентського Комітету з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування С.Власенко. Державні діячі розповіли учням про важливість роботи органів місцевого самоврядування та розбудови місцевої демократії для розбудови громадянського суспільства, реформу з децентралізації влади, яка триває в Україні, специфіку своєї роботи та можливості співпраці влади і громади.

Веб-урок приурочено до Дня місцевого самоврядування, який щороку відзначається 7 грудня. АМУ провела цей освітньо-інформаційний захід для зміцнення іміджу місцевого самоврядування, поширення ідей децентралізації та підвищення політичної грамотності учнів.

8. СПРИЯННЯ МІСЦЕВОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ

Метою цього напрямку діяльності Асоціації міст України є сприяння створенню умов, в яких органи місцевого самоврядування матимуть фінансову та інституційну спроможність формувати сприятливе бізнес середовище, розробляти стратегічні розвиткові програми та інвестиційні пропозиції і проекти, ефективно використовувати власні ресурси (майно, землю, природні та трудові ресурси та ін.), активно співпрацювати з підприємцями та надавати їм необхідну підтримку, стимулювати започаткування сталого бізнесу, створення робочих місць.

У 2016 році АМУ почала реалізовувати Проект ПУЛЬС, одним з компонентів якого є створення правового поля в сфері сталого розвитку та містобудування, підвищення інституційної спроможності всіх зацікавлених у реформуванні місцевого самоврядування сторін.

Експерти Асоціації взяли участь у розробці процедур відбору проектів, що можуть реалізовуватись за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку (у Держбюджеті-2016 передбачено ДФРР в обсязі 3 млрд грн). За пропозицією АМУ до складу регіональних комісій з відбору проектів були включені представників регіональних відділень всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування, що забезпечить відстоювання інтересів ОМС під час розподілу коштів ДФРР.

Також за пропозицією АМУ у Державному бюджеті 2016 року передбачено державну підтримку на розвиток інфраструктури об'єднаних територіальних громад у розмірі 1 млрд грн.

Асоціація міст України спільно з Держенергоефективності опрацювала стратегію спільної діяльності, спрямовану на залучення інвестицій на умовах державно-приватного партнерства для переведення електро- та теплогенеруючі комунальні підприємства на альтернативні види палива та вплив такого переходу на перебудову енергетичного сектору та довкілля. Експерти АМУ провели опитування органів місцевого самоврядування щодо проектів у сфері відновлювальної енергетики на засадах державно-приватного партнерства. Результати опитування передано Держенергоефективності для аналізу та пошуку потенційних приватних партнерів.

У 2016 року Асоціація продовжила діяльність щодо підтримки та розвитку **Автоматизованої системи муніципальної статистики**. Ця робота проводиться в рамках Проекту «Партнерство для розвитку міст» (ПРОМІС). Так протягом року відбулося чотири семінари для координаторів АСМС з міст-учасників системи, в яких взяли участь 88 представників органів місцевого самоврядування. В рамках удосконалення АСМС оновлено шаблони х та організовано збирання статистичних даних. За 2014 рік подало дані 91 місто, за 2015 рік – 77 (станом на листопад). Нагадаємо, АСМС охоплює **15 сфер** з 200 ключовими показниками. Вхід до системи здійснюється через сайт АМУ або за адресою: www.asms.org.ua. Дані АСМС доступні лише містам-учасникам. Дізнатися, як місту долучитися до АСМС можна на сайті АМУ у розділі «Статистика».

На офіційному веб-сайті Асоціації міст України діє веб-платформа «Сталий економічний розвиток», на якій висвітлюється основна інформація про сферу, працює форум для обговорення, передбачена можливість поставити питання та отримати необхідну консультацію.

У звітному році АМУ реалізувала низку заходів, спрямовану на допомогу містам та ОТГ у розробці проектів та реалізації проектів розвитку:

- видано та поширено у всі громади-члени АМУ та ОТГ посібник «Рекомендації з підготовки проектів розвитку територіальних громад», який включає технічні завдання та рекомендації з

розробки проектів в тому числі проектів створення інститутів розвитку громад та ЦНАП, оптимізації освітніх та медико-соціальних послуг, забезпечення безпеки та правопорядку, розвитку дорожньої інфраструктури та ін.

– Проведено три Школи проектного менеджменту для представників органів місцевого самоврядування (детальніше школи описано у розділі 6 цього звіту).

9. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ ПРАВ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ

Асоціація міст України як повноважний представник інтересів місцевих громад визнає пріоритетність питання гендерної рівності та важливість розширення участі жінок у місцевому самоврядуванні.

Стратегія забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, прийнята у 2013 році, є частиною Стратегії розвитку АМУ.

З метою сприяння інтеграції гендерного принципу в діяльність органів місцевого самоврядування в АМУ діє Секція з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Для реалізації принципу збалансованого представництва при формуванні Правління АМУ за пропозицією Секції щодо збільшення участі жінок у керівних структурах Асоціації було внесено зміни до Статуту АМУ, якими передбачено обов'язкове представництво жінок у складі Правління Асоціації (щонайменше 5%). Вже тричі склад Правління АМУ сформовано з дотриманням цієї квоти. Жінки складають приблизно 10% від загального складу Правління.

Підтримку діяльності Секції та проведення інформаційної діяльності у сфері гендерної рівності надає Проект ПРОМІС.

Протягом 2016 року відбулося два засідання Комітету АМУ з рівних прав та можливостей чоловіків та жінок:

22 квітня у Києві обговорено найважливіші чинники забезпечення ефективної роботи Комітету та доцільність створення міжфракційних груп «Рівні можливості» в місцевих радах громад-членів АМУ. За підсумками підготовлено та надіслано міським головам рекомендації щодо створення таких груп у радах. 13 міських рад повідомили про створення міжфракційних депутатських груп, що опікуються питаннями гендерної рівності.

22-23 листопада в м. Ірпінь Київської області презентовано оновлену Стратегію АМУ з забезпечення рівних прав та можливостей, проведено дискусію «Як долати опір роботі з забезпечення рівних прав на місцевому рівні».

В рамках XII Українського муніципального форуму (21-23 червня, м.Одеса) проведено:

- сесію «Прискорення місцевого економічного розвитку через використання принципів гендерної рівності», в якій взяли участь 80 керівників органів місцевого самоврядування, народних депутатів, представників Міністерств, неурядових організацій. Відбувся обмін досвідом та дискусія на тему «Запровадження принципів гендерної рівності органами місцевого самоврядування»;
- робоче засідання Секції АМУ з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків, учасники якої обговорили пріоритети роботи, кращі практики та основні інструменти гендерної рівності у сфері місцевого самоврядування. Також було затверджено Положення про Комітет секції та його склад.

У своїй діяльності виконавча дирекція АМУ та регіональні відділення АМУ дотримуються правила щодо недопущення дискримінації за статевою ознакою та залучає до виконання робіт як жінок, так і чоловіків.

10. МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Міжнародна діяльність Правління та Виконавчої дирекції АМУ протягом 2016 року була спрямована на зміцнення співробітництва Асоціації та її членів з партнерськими зарубіжними та міжнародними організаціями, які опікуються проблемами місцевого самоврядування, муніципалітетами та їх об'єднаннями, налагодження побратимських зв'язків, реалізацію спільних проектів соціально-економічного та культурного розвитку.

Співпраця з Радою європейських муніципалітетів та регіонів (РЕМР), членом якої Асоціація міст України є з 2002 року:

– АМУ отримала підтримку Ради європейських муніципалітетів і регіонів у впровадженні двох проектів міжнародної технічної допомоги. За згодою РЕМР АМУ звернулася до національних асоціацій органів місцевого самоврядування країн Європи. За їхньою рекомендацією залучила кращих експертів для презентації досвіду відповідних країн у 9 галузях місцевого самоврядування. Цей досвід та експертні поради були використані під час розробки стратегій розвитку галузей, що стосуються місцевого самоврядування України.

– На запрошення РЕМР АМУ долучилася до загальноєвропейського проекту ПЛАТФОРМА-механізм для підсилення співпраці органів місцевого самоврядування та їх асоціацій з партнерами в ЄС.

Співпраця АМУ з Радою Європи та її проектами в Україні:

– Представники АМУ взяли участь у засіданні координаційної ради програми Ради Європи «Децентралізація і територіальна консолідація в Україні».

– АМУ долучилася до проведення Європейського тижня місцевої демократії в жовтні 2016 року.

– АМУ співпрацювала з представниками Ради Європи в рамках координаційної групи проектів з розробки законодавства в Україні.

Співпраця АМУ з організаціями та проектами Європейського Союзу:

– АМУ взяла участь у засіданнях Координаційного Комітету проекту ЄС «Підтримка регіонального розвитку в Україні».

– Представник АМУ на запрошення Комітету Регіонів виступив з доповіддю про стан та перспективи бюджетної децентралізації в Україні під час Конференції регіональних і місцевих органів влади з питань Східного партнерства (CORLEAP) в Брюсселі.

Співпраця АМУ з закордонними національними асоціаціями місцевого самоврядування:

– Делегація АМУ взяла участь у Щорічній конференції Федерації канадських муніципалітетів у травні-червні 2016 року в Канаді за фінансування проекту «Партнерство для розвитку міст».

– АМУ взяла участь у заключній конференції проекту Асоціації міст та селищ Словаччини «Нові виклики для органів місцевого самоврядування – роль парасолькових організацій у розвитку співпраці», яка відбулася в Братиславі.

– Делегація АМУ 23-26 лютого 2016 взяла участь у навчальному візиті до Норвегії для модераторів робочих груп з підвищення ефективності в сферах освіти, охорони здоров'я та соціального захисту населення.

– АМУ спільно з Асоціацією міст Польщі взяла участь у реалізації проекту «Збільшення участі громадян у стратегічному плануванні і плануванні надання публічних послуг у нових об'єднаних громадах України», в рамках якого проведено тематичне навчання для представників ОТГ та розпочалася розробка стратегій розвитку для ОТГ Хмельницької та Тернопільської областей.

У 2016 році Асоціація сприяла:

– поширенню інформації про відбір міст для участі у проекті Німецького енергетичного агентства та Ініціативи з житлового господарства у Східній Європі для проведення теплової санації багатоквартирних будинків. В результаті відібрано 20 об'єктів.

– участі футбольної команди міських голів України в Європейському чемпіонаті з футболу серед команд мерів- 2016. Збірна АМУ виборола 4 місце.

– налагодженню контактів литовського міста Шилуте та Скадовська.

– включенню міста Львів до реалізації програми URBACT для вирішення питань з утилізацією сміття.

В 2016 році проведено близько 90 зустрічей з представниками міжнародних організацій та іноземних делегацій.

На веб-сторінці АМУ розміщувались оголошення про відкриті донорські проекти та програми та міжнародні конференції.

АМУ впроваджувала проекти міжнародної технічної допомоги технічної допомоги «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні» (Агентство США з міжнародного розвитку), «Партнерство для розвитку міст» (Уряд Канади), «Партисипативна демократія та обґрунтовані рішення на місцевому рівні в Україні» (МЗС Норвегії), та співпрацювала з виконавцями проектів AMP США в Україні, які займаються питаннями розвитку місцевого самоврядування та впровадження реформи децентралізації.

РЕЗУЛЬТАТИ ВПРОВАДЖЕННЯ АМУ ПРОЕКТІВ МІЖНАРОДНОЇ ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГИ

Назва та донор
«Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні», АМР США, АМР США
Мета
Мета проекту ПУЛЬС – зміцнити місцеве самоврядування, поглибити демократію, створити умови для розвитку громад та стабільності держави. Головні завдання: – створення сприятливого правового поля для ефективного місцевого самоврядування – збільшення обсягу власних ресурсів місцевого самоврядування, що збільшує його автономію – збільшення спроможності зацікавлених сторін та громадської підтримки реформи місцевого самоврядування
Головні результати
– Оновлено паспорти 9 сфер: фінанси, земля та майно, економічний розвиток та містобудування, кадри та організація діяльності, адміністративні послуги, житлово-комунальне господарство, освіта, охорона здоров'я, соціальний захист населення. – Проведено Тиждень стратегічного планування розвитку 9 секторів (30 травня-2 червня) у Києві за участі іноземних експертів (за сприяння РЄМР), посадових осіб місцевого самоврядування, представників міністерств, професійних фахових об'єднань, експертних громадських організацій. За підсумками розроблено проекти стратегій розвитку секторів. – Проведено День діалогу з органами державної влади (21 червня) та День стратегій (23 червня) в рамках XII Українського муніципального форуму (21-23 червня, м.Одеса). – Розроблено 33 проекти нормативно-правових актів, до 22 проектів подано пропозиції; зареєстровано в Парламенті 10 , прийнято 5 законів та 7 актів Уряду, в основу яких лягли розробки експертів проекту. – Підготовлено 109 експертних висновків до законопроектів, які знаходяться на розгляді в парламентських Комітетах. – Експерти проекту взяли участь у 53 засіданнях 12 парламентських Комітетів. – Старші експерти проекту взяли участь у 21 засіданні Кабінету Міністрів України, завдяки чому вдалося домогтися прийняття 18 нормативно-правових актів, що мають позитивний вплив на розвиток місцевого самоврядування, та домогтися відхилення 3 нормативно-правових актів, що могли б негативно вплинути на його розвиток. – В регіональних відділеннях АМУ створено структурні підрозділи «офіс реформ» та долучено по 3 регіональних консультанти: з юридичних питань, з питань бюджету, з комунікацій. Для кожної мережі регіональних консультантів проведено по 3 робочі наради. – Регіональні консультанти з юридичних та бюджетних питань надали 3000 консультацій органам місцевого самоврядування – Відкрито веб-ресурс Галузевий діалог (перехід з сайту АМУ), який містить 9 платформ з інтерактивними веб-інструментами для спілкування, обміну досвідом, надання пропозицій, орієнтованими на працівників місцевого самоврядування та галузевих експертів. – Проведено соціологічне опитування населення та посадових осіб місцевого самоврядування щодо підтримки галузевих реформ в Україні. – Видано 11 випусків Вісника АМУ, випусків прес-новин, 46 випусків щотижневого дайджесту «Пульс реформ». – Розроблено, видано та поширено посібники «Рекомендації з підготовки проектів розвитку територіальних громад» та «Формування спроможних громад» (друге видання), довідник «Можливості для розвитку громади» – Проведено 41 засідання регіональних платформ політичного діалогу з реформування місцевого самоврядування та прес-клубів за підсумками. – Проведено засідання «Прес-клуб децентралізаційної реформи» 25-26 лютого в м. Київ для 100 регіональних ЗМІ, – Реалізовано акцію «Децентралізаційний марафон», в рамках якої відбулося близько 1000 інформаційних заходів з ініціювання та просування об'єднання територіальних громад. – Проведено три Школи з проектного менеджменту. – Розпочато розробку он-лайн курсів дистанційного навчання для представників органів місцевого самоврядування за темами: ефективний бюджетний процес, проектний менеджмент, залучення громадян для прийняття обґрунтованих рішень.

- Проведено **57** практикумів із застосування законодавства для посадових осіб органів місцевого самоврядування, в яких взяли участь 1231 посадовець місцевого самоврядування. Проведено **9** практикумів з розробки законодавства, участь у яких взяли 200 посадових осіб місцевого самоврядування.
- Проведено тижневу Школу з децентралізації для молоді та Урок з децентралізації у форматі вебінару для майже 300 шкіл.
- Проведено **33** фахові майстерні для представників районних та обласних рад з нормативно-правового забезпечення реформи децентралізації, бюджетних питань, антикорупційного законодавства та підготовки інфраструктурних проектів для отримання фінансування від ДФРР.

Назва та донор
«Партнерство для розвитку міст», Уряд Канади
Мета
Метою проекту ПРОМІС є зміцнення муніципального сектору в Україні, впровадження ефективного демократичного управління та прискорення економічного розвитку шляхом підвищення спроможності українських міст у сфері демократичного врядування та місцевого розвитку; створення сприятливого середовища для розвитку малого та середнього бізнесу; підтримка процесу децентралізації та інтегрованого планування розвитку на місцевому, регіональному та національному рівнях
Головні результати
<p>За напрямками проекту «Нові моделі надання АМУ послуг у сфері місцевого економічного розвитку на регіональному рівні» та «Стратегії та інструменти АМУ у сфері демократичного врядування, екологічної сталості, гендерної рівності та муніципальної статистики»:</p> <ul style="list-style-type: none"> – розроблено Стратегію сталого розвитку регіональних відділень АМУ (затверджена Правлінням АМУ 27.09.2016 р.); – проведено День місцевого економічного розвитку та засідання секції «Прискорення місцевого економічного розвитку через використання принципів гендерної рівності» в рамках XII Українського муніципального форуму (22 червня 2016 р., м.Одеса); – проведено технічну модернізацію Автоматизованої системи муніципальної статистики та забезпечено адміністративну підтримку АСМС; – проведено 4 семінари для координаторів АСМС з міст-учасників, у яких загалом взяли участь 88 представників органів місцевого самоврядування; – проведено засідання Секції АМУ з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків (23 червня 2016р. в м.Одеса); – в рамках XII Українського муніципального форуму (22 червня 2016 р., м.Одеса); – створено робочу групу з розробки концепції АМУ з екологічної збалансованості місцевого розвитку.

Назва та донор
«Партисипативна демократія та обґрунтовані рішення на місцевому рівні в Україні», МЗС Норвегії
Мета
Метою Проекту є зміцнення місцевого самоврядування в Україні шляхом підвищення якості надання послуг соціального сектору – освіта, охорона здоров'я, соціальний захист населення, та створення умов для забезпечення соціальної рівності та впровадження європейських стандартів

Головні результати

Впроваджено цикл роботи 3 робочих груп з підвищення ефективності надання послуг населенню (теми: освіта, охорона здоров'я, соціальних захист населення):

- організований навчальний візит для модераторів робочих груп з підвищення ефективності до Норвегії в лютому 2016 року;
- відібрано 32 пілотних міста;
- проведено 3 засідання робочих груп;
- проаналізовано реєстри показників, отримані від міст;
- проведено соціологічне дослідження з вивчення громадської та експертної думки щодо якості та доступності послуг у сферах освіти, охорони здоров'я та соціального захисту населення у пілотних містах та аналіз стану сектору на основі результатів опитування;
- розпочато підготовку планів підвищення ефективності діяльності органів місцевого самоврядування у сферах освіти, охорони здоров'я та соціального захисту населення в 32 містах-учасниках проекту.

З метою забезпечення професійного розвитку посадових осіб місцевого самоврядування ОТГ:

- підготовлено навчальний посібник для депутатів місцевих рад ОТГ;
- відібрано 17 тренерів;
- проведено тренінг для тренерів (ТОТ) з навчань для депутатів місцевих рад ОТГ.

На основі кластерного аналізу підготовлено звіт «Про надання послуг у сфері соціального забезпечення в Україні: порівняльний аналіз з 31 країною ЄС та Європейського економічного простору».

ДЛЯ НОТАТОК

Dotted lines for note-taking.